

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Merenkulku / Merikapteeni

Lauri Laine

MERITYÖN VEROTUS SUOMESSA JA POHJOIS-EUROOPASSA

Opinnäytetyö 2015

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Merenkulku

LAINÉ, LAURI

Opinnäytetyö

Työn ohjaaja

Toimeksiantaja

Huhtikuu 2015

Avainsanat

Merityön verotus Suomessa ja Pohjois-Euroopassa

61 sivua

Timo Alava, Koulutuspäällikkö

KYAMK Merenkulku

merityö, verotus, merityötulovähennys, verovapaus

Opinnäytetyössä esitellään Suomen merityön verotuskäytäntö ja verrataan sitä Ruotsin, Norjan, Viron, Latvian ja Liettuan käytäntöihin. Työn tarkoituksena on antaa selkeä kuva Suomen verokäytännöstä ja sen sijoittumisesta rajatulla alueella. Tämä opinnäytetyö on tehty, jotta merityön verotuksesta saisi selkeän ja ymmärrettävän kuvan. Vertailulla osoitetaan eri maiden käytännöistä johtuvat erot.

Tutkimus suoritettiin kolmessa eri työprosessin vaiheessa: suunnittelu, tiedonhankinta ja kirjoittaminen. Suunnitteluvaiheessa aihe rajattiin maantieteellisesti, vuositulojen, vuotuisten työpäivien määrillä sekä työskentelyaluksen lippuvaltioilla. Myös henkilötiedot on rajattu mallilaskelmissa. Rajausta suoritettiin niin, että sen avulla saatiin yksinkertainen kuva verokäytännöistä. Rajatun alueen verohallinnoille suoritettiin kysely, jonka tulosten perusteella saatiin osa tutkimusmateriaalista. Loppuosa tutkimusmateriaalista saatiin rajatun alueen maiden tuloverolaeista.

Tuloksista käy ilmi, että Suomi verottaa merityötä pääsääntöisesti ankarimmin rajatulla alueella. Suomalainen merenkulkija ei ole tasa-arvoisessa asemassa verrattuna muihin alueen merenkulkijoihin. Suomen verotuksen progressiivisuus, merityötulovähennyksen riittämättömyys ja kuuden kuukauden säännön ongelmallisuus aiheuttavat suomalaiselle merenkulkijalle valtavia nettomerityötulojen menetyksiä. Jotta suomalainen merenkulkija olisi tasa-arvoisessa asemassa Euroopassa, tulisi edellä mainittuihin asioihin puuttua.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Marine Technology

LAINEN, LAURI

Bachelor's Thesis

Supervisor

Commissioned by

April 2015

Keywords

Maritime labour taxation in Finland and Northern Europe

61 pages

Timo Alava, Training Manager

KYAMK Marine Technology

maritime labour, taxation, seafarer tax deduction,
tax exemption

This thesis provides information about the Finnish maritime labour taxation practice and compares it to the Swedish, Norwegian, Estonian, Latvian and Lithuanian practices. The purpose of this study is to provide a clear picture of the Finnish tax law and its position in a limited area, and to explain the maritime labor taxation in general.

The study was conducted in three different phases: the planning, the data acquisition and the writing phase. In the planning phase, the subject matter was limited geographically, by the annual income, by the annual number of working days of the seafarer, and by the flag states of the ships. The personal data factors were limited in the model calculations to give more clarity. These limitations were used in such a way as to give a simplified picture of the taxation practices. The tax practices of the authorities in limited area were surveyed and the results were part of the research material. The rest of the research material was collected from the income tax laws of the other countries.

The study shows that the Finnish taxation rate is the highest in the defined geographical area. The Finnish seafarer is not in an equal position compared to the seafarers of the other countries. The progressive Finnish tax rate, the inadequacy of the seafarer tax deductions and the problematic nature of the six-month rule, result in a significant net loss of the Finnish seafarer's earnings. The above-mentioned issues should be rectified to make the Finnish seafarer equal in Europe.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

LYHENTEET	7
1 JOHDANTO	8
2 TAVOITTEET, RAJAUS JA TYÖPROSESSI	9
2.1 Tavoitteet	9
2.2 Rajaus	9
2.3 Työprosessi	10
2.3.1 Suunnitteluprosessi	10
2.3.2 Tiedonhankintaprosessi	10
2.3.3 Kirjoittamisprosessi	11
3 MERITYÖN VEROTUS SUOMESSA	11
3.1 Verotus	11
3.2 Merityötulo	13
3.3 Muuta kuin merityötuloa	14
3.4 Merityön verotus	15
3.4.1 Verovelvollisuus	17
3.4.1.1 Yleisesti verovelvollinen	17
3.4.1.2 Rajoitetusti verovelvollinen	17
3.4.1.3 Suomen kansalaiset ja 3 vuoden sääntö	18
3.5 Ulkomaille rekisteröidyllä aluksella työskentely	19
3.5.1 Työskentely alle 183 päivää	20
3.5.2 Työskentely yli 183 päivää	20
3.6 Verotuksen mallilaskelmat Suomessa	21
3.6.1 Mallilaskelmien rajaaminen	21
3.6.2 Peruslaskelma	22
3.6.3 Verotuksen vaikutus ansaintamalleihin	24
3.6.3.1 Suomen lipun alla työskentely	24
3.6.3.2 Panaman lipun alla työskentely	24
4 MERITYÖN VEROTUS MUISSA POHJOIS-EUROOPAN MAISSA	26

4.1	Ruotsi	26
4.1.1	Verotus	26
4.1.2	Merityön verotus	27
4.1.3	Verotuksen vaikutus ansaintamalleihin	27
4.1.3.1	Ruotsin lipun alla työskentely	27
4.1.3.2	Panaman lipun alla työskentely	28
4.1.4	Verotuksen mallilaskelmat	29
4.2	Norja	31
4.2.1	Verotus	31
4.2.2	Merityön verotus	32
4.2.3	Verotuksen vaikutus ansaintamalleihin	32
4.2.4	Verotuksen mallilaskelmat	32
4.3	Viro	33
4.3.1	Verotus	33
4.3.2	Merityön verotus	34
4.3.3	Verotuksen vaikutus ansaintamalleihin	34
4.3.4	Verotuksen mallilaskelmat	35
4.4	Latvia	36
4.4.1	Verotus	36
4.4.2	Merityön verotus	36
4.4.3	Verotuksen vaikutus ansaintamalleihin	36
4.4.4	Verotuksen mallilaskelmat	39
4.5	Liettua	39
4.5.1	Verotus	39
4.5.2	Merityön verotus	40
4.5.3	Verotuksen vaikutus ansaintamalleihin	40
4.5.4	Verotuksen mallilaskelmat	41
5	POHJOISEUROOPPALAISEN MERITYÖN VEROTUKSEN VERTAILU	42
5.1	Hyvinvointivaltioiden vertailu	42
5.1.1	Verovapaat tulot	44
5.1.2	Verotuksen progressiivisuus	44

5.2	Baltian maiden vertailu	48
5.2.1	Verovapaat tulot	49
5.2.2	Verotuksen progressiivisuus	50
5.3	Rajatun alueen vertailu	52
5.3.1	Yleisesti	52
5.3.2	Ansaintamallit 1 ja 2	53
5.3.3	Ansaintamallit 3 ja 4	54
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	56
6.1	Yleiset johtopäätökset	56
6.2	Suomen kuuden kuukauden säännön ongelmallisuus	57
6.3	Muutosehdotukset	58
6.3.1	Merityötulovähennys	58
6.3.2	Kuuden kuukauden säännön muutos	58

LYHENTEET

TVL	-	Tuloverolaki
GT	-	Gross tonnage, bruttovetoisuus
Kela	-	Kansaneläkelaitos
EU	-	Euroopan Unioni
ETA	-	Euroopan Talousalue
SMU	-	Suomen Merimies-unioni
LPL	-	Laivanpäälystöliitto
KPL	-	Konepäälystöliitto
SEK	-	Ruotsin kruunu 1 € = 8,74 SEK (Forex 13.3.2015)
NOK	-	Norjan kruunu 1 € = 8,22 NOK (Forex 13.3.2015)

1 JOHDANTO

Merityö ja sen verotus ovat luonteensa johdosta paljon puhuttu aihe. Niin merenkulkijoilla kuin muilla henkilöillä on asiasta yleensä vaillinaiset tiedot. Yleensä ajatellaan, että merenkulkijoiden verotus on huomattavasti maissa työskentelevien verotusta kevyempää ja että merenkulkijoiden nettotulot ovat suuremmat, kuin maissa työskentelevillä. Tämä ajatus on vain puoliksi totta. Totta on, että merityön verotus on kevyempää siitä tehtävien vähennysoikeuksien johdosta, mutta muiden bruttoansiotuloista tehtävien maksujen takia itse nettotulo on hyvin lähellä maista saatua nettotuloa. Tästä poikkeuksena ovat vain eri lakien ja sääntöjen mahdollistamat verottomat tulot, mutta niillä ei ole mitään tekemistä itse merityön kanssa. Nämä lait ja säännöt ovat kaikille ansiotuloille samat. Merenkulkijan on toki työnsä luonteen johdosta helpompi täyttää nämä lakien ja säännösten ehdot.

Tämä opinnäytetyö luo kuvan suomalaisesta merityön verotuksesta ja vertaa sitä rajatulla alueella olevien maiden verotukseen. Vertailusta ja rajauksesta johtuen, opinnäytetyön sisältämät muut rajaukset ovat hyvin yksinkertaistettut. Tämä on tehty, jotta muiden maiden merityön verotuskäytännöistä saa paremman ja selkeämmän kuvan. Vertailumaiden välisiä verotuskäytäntöeroja löytyi paljon, eivätkä erot olleet aina Suomen käytännön puolella. Vaikka Suomessa ansiotuloverotus on pienimmissä palkkaluokissa suhteellisen kilpailukykyinen Euroopassa, verotetaan tulojen kasvua tässä luokassa ankarasti. Suurempiin palkkaluokkiin siirryttäessä Suomen verotus kasvaa selkeästi nopeammin kuin muissa Euroopan maissa. Suomen kokonaisverotus onkin maailman kärkipäästä.

Rajatulla alueella yhteiskuntajärjestelmien erot ovat huomattavat. Korkean sosiaaliturvan maissa myös sosiaaliturvan kustannukset ovat huomattavasti suuremmat. Verotuksen progressiivisuudella tasoitetaan tuloeroja ja tehdään siitä oikeudenmukaisempaa. Tasaverotuksen maissa suurempituloinen maksaa suhteessa vähemmän veroja ja muita maksuja kuin pienempituloinen. On siis otettava huomioon vertailua tehdessä, että pienempi veroprosentti ei välttämättä takaa turvallista elämää. Tasaverotuksen maissa suurin vastuu omasta hyvinvoinnista on itse kansalaisella.

2 TAVOITTEET, RAJAUS JA TYÖPROSESSI

2.1 Tavoitteet

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on luoda selkeä kuva merityön verotuksesta Suomessa ja Pohjois-Euroopassa. Jotta eri maiden verotusta voidaan verrata toisiinsa, on otettava huomioon myös erilaiset verotuskäytännöt ja yhteiskuntamallit. Työ antaa kuvan siitä, miten Suomen lähialueella toimitaan merityötä verotettaessa. Työ vastaa kysymykseen, onko Suomen merityön verotus kilpailukykyinen rajatulla maantieteellisellä alueella?

2.2 Rajaus

Opinnäytetyö on rajattu maantieteellisesti, vuositulojen määrällä, vuotuisten työpäivien lukumäärillä ja työskentelyaluksen lippuvaltiolla. Myös henkilötiedot on rajattu mallilaskelmissa.

Aihe on rajattu maantieteellisesti kattamaan Pohjois-Euroopan alue. Alueen maista on otettu tähän työhön mukaan: Ruotsi, Norja, Viro, Latvia ja Liettua. Suomeen verrattaessa, Ruotsin ja Norjan mukaanotto vertailuun on perusteltua niiden yhteiskuntamallien samankaltaisuudella. Viro, Latvia ja Liettua on otettu mukaan vertailun laajentamisen takia. Näiden maiden yhteiskuntamallit eivät ole samanlaiset kun Suomella, Ruotsilla ja Norjalla, mutta maantieteellisesti strategisen sijaintinsa vuoksi maat ovat tärkeä ottaa huomioon.

Verotuskäytäntöjen vertailussa on käytetty yhtä vuosituloluokkaa, jotta vertailu olisi mahdollisimman yksinkertaista. Mallilaskelmat on myös rajattu niin, että ne ovat hyvin pelkistettyjä. Pelkistämällä haetaan mallia, jossa kaikki muu kuin vuositulon määrän vaikutus verotukseen on poistettu.

Vuotuisten työpäivien rajauksessa on käytetty kahta eri arvoa. Tällä on haluttu saada vertailuun mukaan erimaiden käytännöt, kun työpäivien lukumäärä on alle tai yli kuusi kuukautta vuodesta. Rajauksessa on otettu myös huomioon erimaiden mahdolliset tulkinnat kuuden kuukauden rajasta, joten työpäivien määräksi on asetettu 170 ja 190 päivää per vuosi.

Lippuvaltion rajauksella halutaan osoittaa lipun merkitys verotuksessa. Lippuvaltioita tässä vertailussa on kaksi. Ensimmäinen on se maa, jonka verotuskäytäntöjä on tiedusteltu ja toiseksi maaksi on valittu Panama. Panama edustaa tässä vertailussa niin sanottua mukavuuslippuvaltiota.

2.3 Työprosessi

2.3.1 Suunnitteluprosessi

Tämän opinnäytetyön suunnitteluprosessi alkoi vuoden 2014 syksyn aikana. Opinnäytetyön aiheita oli alussa monia, mutta päällimmäisenä niistä oli merityön verotus. Halusin valita itselleni aiheen, joka palvelisi minua myös henkilökohtaisesti. Olin käyttänyt jo aikaisemmin hyvin paljon aikaa merityön verotuksen tutkimiseen, joten itse aiheen valinta oli luontevaa ja helppoa. Ongelmaksi tuli aiheen rajaaminen sopivan kokoiseksi. Suunnitteluprosessin aikana kävin läpi eri vaihtoehtoja siitä, mistä kulmasta aihetta lähestyisin. Vaihtoehtoja oli muutamia ja valinta niiden välillä ei ollut helppoa. Kun lopulta aihe oli rajattu ja olin rajaukseen tyytyväinen, oli minun enää vain hyväksyttävä se oppilaitoksessani. Aiheeni hyväksyttiin ja olin valmis siirtymään seuraavaan vaiheeseen opinnäytetyössäni.

2.3.2 Tiedonhankintaprosessi

Työni osalta tiedonhankintaprosessin voi jakaa kolmeen jaksoon. Ensimmäinen jakso alkoi samaan aikaan kuin suunnitteluprosessi. Prosessin alkuvaiheessa hain yleisesti tietoa verottamisesta ja merityöstä. Sen pääteemoina olivat verotuskäytäntö Suomessa ja se, mikä lasketaan merityöksi. Näiden osalta tietoa oli helppo saada, tosin sitä oli hajanaisesti useassa eri lähteessä. Tiedon hajanaisuus vahvisti kuvaani oman opinnäytetyöni tärkeydestä.

Tiedonhankintaprosessin toisessa jaksossa keskityin jo hakemani tiedon tarkentamiseen ja siihen, miten verotuskäytäntö toimii Suomessa. Verotukseen merityön osalta vaikuttavat useat eri asiat. Tässä vaiheessa jouduin jo opinnäytetyön sisällä rajaamaan ja yksinkertaistamaan aihettani, jotta opinnäytetyöstäni tulisi mahdollisimman selkeä ja helppolukuinen. Tietoa kertyi paljon ja oleellisen tiedon löytäminen oli melko työlästä.

Kolmannessa jaksossa keskityin Ruotsin, Norjan, Viron, Latvian ja Liettuan verotuskäytäntöjen tutkimiseen. Tietoa oli paljon saatavilla, mutta ongelmaksi muodostui tietolähteissä käytetty kieli. Ruotsin, Norjan ja Viron kielenosaamisen osalta tämä ei vielä ollut aivan mahdoton urakka, mutta Latvian ja Liettuan osalta tuntui, että kielikysymys olisi liian suuri. Tässä vaiheessa päätin, että turvaudun kyselyyn kaikkien maiden osalta. Loin yhden yleispätevän henkilötiedon, jonka ympärille rakensin neljä erilaista ansaintamallia. Tämän menetelmän ansiosta sain varmistettua, että saamani tiedot olivat hyvin verrattavissa toisiinsa.

2.3.3 Kirjoittamisprosessi

Itse kirjoittamisprosessin aloitin maaliskuun 2015 alussa. Aloitin teoriaosoiden kirjoittamisella ja etenin sisällysluettelon mukaisesti. Teoriatietoa oli työprosessin aikana kertynyt paljon, joten tehtävänäni oli poimia kaikki olennainen opinnäytetyöhöni. Kirjoittamisprosessin aikana minulle kävi ilmi, etten tule saamaan vastauksia verovirastoihin lähettämiini kyselyihin. Muutamista paikoista tuli kohtelias viesti, että resurssipulan ja yleisen käytännön johdosta he eivät vastaa teoreettisiin kyselyihin. Kirjoitusprosessin viimeisessä vaiheessa tehtävänäni oli tutkimuksen tulosten analysointi ja vertailu.

3 MERITYÖN VEROTUS SUOMESSA

3.1 Verotus

Verolla tarkoitetaan yksityisen, eli verovelvollisen valtiolle maksamaa rahasuoritusta. Veroon ei liity välitöntä vastasuoritusta valtiolta, vaan vero on valtion tuloa joka palautuu kansalaisille ja yhteiskunnan jäsenille erilaisissa muodoissa. Näitä muotoja ovat esimerkiksi avustukset ja tuet kotitalouksille ja yrityksille. Verovaroin kustannetaan siis yhteiskunnan menot, joista varmasti tärkeimmät hyvinvointiyhteiskunnassa ovat terveydenhuolto, koulutus ja sosiaaliturva. (Myrsky, M., Ossa, J. 2008 s.15)

Tuloista maksetaan nimensä mukaisesti tuloveroa. Suomen tuloverokäytäntö on nettoverotusta, eli bruttotuloista saa vähentää verovähennyksinä tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet kustannukset. Tuloverotus koskee kaikkia luonnollisia henkilöitä, kuolinpesiä, yhteisöjä, yhtymiä ja yhteisetuusia. Näiden verotuskäytännöt

eroavat toisistaan ja verotuksen kannalta on myös merkitystä sillä, mistä tulot on alun perin saatu. Suomessa eri tulolähteistä saatuja tuloja verotetaan eri tavoin. Esimerkiksi eri ammattikunnilla on poikkeuksia verovähennysoikeuksissa. (TVL 1535/1992)

Ansiotuloista ja palkkatuloista maksetaan TVL:n mukaisesti veroja ja muita maksuja. Nämä jakautuvat seuraaviin pääluokkiin:

1. Valtion tulovero

Valtiolle maksetaan veroa valtionverotuksessa verotettavan tulon perusteella progressiivisesti. Vero määräytyy valtion tuloveroasteikon mukaan (Taulukko 1)

2. Kunnallisvero

Asuinkunnalle maksetaan veroa kunnallisverotuksessa verotettavan tulon perusteella asuinkunnan määräämän kunnallisveroprosentin mukaan. Vuonna 2014 kunnallisveroprosentti vaihteli 16,5 – 22,5 prosentin välillä.

3. Kirkollisvero

Kirkollisveroa maksavat evankelisluterilaiset ja ortodoksisten seurakuntien jäsenet. Vuonna 2014 kirkollisveroprosentti vaihteli 1 – 2 prosenttia kirkkokunnasta riippuen.

4. Yleisradiovero

Verohallinto kerää yleisradioveron muun ennakonperinnän yhteydessä. Veron suuruus on 0,68 prosenttia vuositulojen yhteismäärästä, mutta suurimmillaan se on 143 euroa. Alle 51 euron summasta ei kerätä veroa.

5. Sairausvakuutusmaksu

Sairasvakuutusmaksua, joka sisältää sairaanhoitomaksun ja päivärahamaksun, maksetaan Kelalle. Vuonna 2014 sairaanhoitomaksu oli 1,32 prosenttia ja päivärahamaksu 0,84 prosenttia veronalaisesta työtulosta.

6. Työttömyysvakuutusmaksu ja työeläkemaksu

Vuoden 2014 työttömyysvakuutusmaksu oli 0,5 prosenttia ja työeläkemaksu 5,55 prosenttia. Nämä maksut määräytyvät bruttopalkan perusteella, joten ne eivät sisälly verokortin ennakonpidätysprosenttiin. Maksut ovat vähennyskelpoisia tuloverotuksessa.(Ansiotulojen verotus 2015.)

Verotettava ansiotulo €	Vero alarajan kohdalla €	Vero alarajan ylittävistä tulon osasta %
16 500 – 24 700	8	6,5
24 700 – 40 300	541	17,5
40 300 – 71 400	3 271	21,5
71 400 – 90 000	9 957,50	29,75
90 000 -	15 491	31,75

Taulukko 1. Tuloveroasteikko vuodelle 2015 (Ansiotulojen verotus 2015.)

3.2 Merityötulo

Merityötuloa on TVL:n 74 §:n mukaan kaikki liikennöintiin liittyvästä työstä saatu palkkatulo, joka on tehty aluksella, jonka bruttovetoisuus on vähintään 100 GT. Merityötuloksi luetaan myös muiden kuin merenkulun koulutuksen saaneiden tulo. Näihin kuuluvat esimerkiksi talouspuolen työntekijät, jotka ovat laivanisännän tai tähän rinnastettavan muun työnantajan palveluksessa. Aluksen tyypillä tai lippuvaltiolla ei ole merkitystä ja se voi siis olla kauppa-alus, kalastusalus, jäänmurtaja tai hinaaja, suomalainen tai ulkomainen. Jotta laivalla tehtyä työtä ja siitä ansaittua palkkatuloa voidaan pitää merityötulona, tulee aluksen ja sen liikennöinnin täyttää bruttovetoisuuden lisäksi muitakin ehtoja. Bruttovetoisuuden lisäksi jonkin seuraavista ehdosta on täyttyävä:

1. Alusta käytetään ulkomaan liikenteeseen tai pääsääntöisesti rannikkoliikenteeseen.
2. Alus on Merenkulkulaitoksen, Liikenneviraston, varustamoliikelaikoksen tai muun laivaisännän alus, jota käytetään viranomaisten tilaamissa tehtävissä merialueella.
3. Alus on Ahvenanmaan maakuntahallituksen alainen ja ei ole sellainen lautta, joka välittää yleisen tien liikenteen vesistön yli. (TVL 1535/1992)

Merityötuloksi lasketaan peruspalkka luontoisetuineen, erilaiset palkanlisät kuten ylityökorvaus, vastikekorvaus, valtamerialisä, lomakorvaus ja lomaraha. Merityötuloksi lasketaan myös merimieslain mukaisesti saatu tulo, joka ei suoranaisesti liity aluksen liikennöintiin liittyvään työhön. Näitä ovat esimerkiksi odotusajan palkka, irtisanomisajan palkka ja korvaus aiheuttomasta irtisanomisesta tai palkka työsuorituksen estyessä. Merityötuloa on myös laivaisännän aluksen uudisrakennukselle valvojaksi määräämän henkilön saama tulo, jos tämä pestautuu alukselle välittömästi sen valmistuttua. Merityötuloa on myös kalastusaluksessa tehdystä työstä suoritettu, saaliin suuruudesta riippuva palkkio. (TVL 1535/1992)

Merityötuloksi luetaan myös sairaus-, tapaturma- ja äitiysloman palkka. Vakuutuksista saatua tuloa tai työttömyyspäivärahaa ei lueta merityötuloksi. (TVL 1535/1992)

3.3 Muuta kuin merityötuloa

Kaikkea aluksella tehtyä työtä ei kuitenkaan lasketa merityöksi. Jos henkilö on työsuhteessa muun kuin laivaisännän tai muun liikennöijän kanssa, tätä ei lasketa merityöksi. Tilapäisessä korjaustyössä tai ohjelmatoimiston palveluksessa olevan esiintyjän saama palkka ei ole merityötuloa. Merityötulolla tarkoitetaan vain aluksen liikennöintiin liittyvästä työstä maksettua palkkaa. (TVL 1535/1992)

Merityötulona ei pidetä myöskään tuloa:

1. Jonka henkilö saa tekemästään työstä aluksella sen ollessa satamassa. Esimerkiksi satamassa tehdystä matkustaja-aluksen siivous-, jätehuolto- ja vastaavista töistä saatu palkkatulo. Tämä edellyttäen, etteivät työntekijät seuraa aluksen mukana.
2. Tilapäistä tarkastus-, huolto-, luotsaus- tai muusta samanlaatuudesta työstä saatua tuloa
3. Työskenneltäessä huvialuksessa tai aluksessa, jossa omistajan lisäksi työskentelee vakituisesti vain työnantajan perheen jäseniä
4. Valtion puolustus- tai rajavartiotehtäviin käytettävässä aluksessa tehdystä työstä maksettua palkkaa. (TVL 1535/1992)

3.4 Merityön verotus

Merityötulon verotuksessa huomioidaan ennen lopullista verotusta muutamia vähennyksiä. Meriltä saaduista palkkatuloista tehdään merityötulovähennys, johtuen merityön erityisolosuhteista. Vähennys koskee niin valtion tuloveroa kuin myös kunnallisveroa. Merityötulovähennys myönnetään myös ulkomaisessa aluksessa työskentelevälle. (TVL 1535/1992)

Merityötuloista myönnetään kaikki tuloverolain mukaiset vähennykset pois lukien luonnolliset vähennykset tulonhankkimisvähennyksen ylimenevältä osalta, koska niiden katsotaan kuuluvan jo merityötulovähennykseen. Näiden lisäksi on mahdollista saada korotettua merityötulovähennystä, johon ovat oikeutettuja kaukoliikenteestä ja kolmansien maiden välisessä liikenteessä työskentelevät. Korotettu merityötulovähennys on 170 euroa jokaiselta täydeltä työskentelykalenterikuukaudelta. Tänä työskentelyaikana alus ei saa käydä Suomen satamissa eikä Suomen rajojen sisäpuolella. (Merityötulon verotus 2014.)

Vähennyskelpoisiin maksuihin poikkeuksellisesti kuuluu myös merimieseläkekassalle maksettava eläkevakuutusmaksu. Tätä perustellaan sillä, että merimiesten eläkevakuutusmaksu on suurempi kuin maatyöntekijöiden eläkemaksut. Tällä tavalla saadaan kompensatio maksusta verotettavan ansiotulon pienentymisen yhteydessä. (TVL 1535/1992)

Merityötuloista maksetaan TVL:n mukaisesti seuraavia veroja ja muita maksuja:

1. Valtion tulovero

Merityötulovähennyksen suuruus puhtaasta ansiotuloista valtionverotuksessa on 18 prosenttia merityötulon kokonaismäärästä, kuitenkin enintään 6650 euroa. Tämän lisäksi tehdään muut normaalit tulonhankkimisvähennykset. Loppuosasta valtiolle maksetaan veroa progressiivisesti tuloveroasteikon mukaisesti (Taulukko 1. Tuloveroasteikko vuodelle 2015).

2. Kunnallisvero

Merityötulovähennyksen suuruus puhtaasta ansiotulosta kunnallisverotuksessa on 30 prosenttia, kuitenkin enintään 11 350 euroa. Loppuosasta maksetaan asuinkunnalle veroa kunnallisverotuksessa verotettavan tulon perusteella asuinkunnan määräämän kunnallisveroprosentin mukaisesti. Vuonna 2014 kunnallisveroprosentti vaihteli 16,5 – 22,5 prosentin välillä.

3. Kirkollisvero

Kirkollisvero on sama kuin muissa tuloissa, eli kirkollisveroa maksavat evankelisluterilaiset ja ortodoksisten seurakuntien jäsenet. Vuonna 2014 kirkollisvero vaihteli 1 – 2 prosenttia.

4. Yleisradiovero

Verohallinto kerää yleisradioveron muun ennakoperinnän yhteydessä. Veron suuruus on 0,68 prosenttia vuositulojen yhteismäärästä, mutta suurimmillaan se on 143 euroa. Alle 51 euron jäävää veroa ei kerätä.

5. Sairausvakuutusmaksu

Sairasvakuutusmaksua, joka sisältää sairaanhoitomaksun ja päivärahamaksun, maksetaan Kelalle. Vuonna 2014 sairaanhoitomaksu oli 1,32 prosenttia ja päivärahamaksu 0,84 prosenttia veronalaisesta työtulosta. Tämä on siis sama kuin muiden alojen työntekijöillä. Ulkomaan lipun alla työskenneltäessä pääsääntöisesti sairausvakuutusmaksu maksetaan lippuvaltiolle.

6. Työttömyysvakuutusmaksu

Vuonna 2014 työttömyysvakuutusmaksu oli 0,5 prosenttia. Tämä maksu määräytyy bruttopalkan perusteella, joten se ei sisälly verokortin ennakonpidätysprosenttiin. Maksu on vähennyskelpoinen tuloverotuksessa. (Ansiotulojen verotus 2015.)

7. Työeläkevakuutusmaksu

Vuonna 2014 työeläkevakuutusmaksu merimieseläkekassalle oli 11,4 prosenttia. Tämä maksu määräytyy bruttopalkan perusteella, joten se ei sisälly verokortin ennakonpidätysprosenttiin. Eläkevakuutusmaksu on vähennyskelpoinen valtion verotuksessa. (Merimieseläkekassa 2015)

3.4.1 Verovelvollisuus

Verovelvollisuus jaetaan TVL:n mukaan yleiseen ja rajoitettuun verovelvollisuuteen. Sen lisäksi TVL:ssa on muutamia verovelvollisuuden laajuutta koskevia erityissäännöksiä. Suomessa asuvat henkilöt ovat normaalisti yleisesti verovelvollisia ja ulkomailla asuvat henkilöt rajoitetusti verovelvollisia. Yleisesti verovelvollinen maksaa veronsa kaikista tuloistaan Suomeen. Rajoitetusti verovelvollinen maksaa veroa Suomeen vain Suomessa tekemästään työstä. (TVL 1535/1992)

3.4.1.1 Yleisesti verovelvollinen

Suomessa yleisesti verovelvollinen henkilö on Suomessa vakituisesti asuva henkilö sekä henkilö, joka jatkuvasti oleskelee Suomessa yli kuuden kuukauden ajan. Vakituisesti Suomessa asuvalla tarkoitetaan henkilöä, jonka vakituinen asunto ja koti sijaitsee Suomessa. Yleisesti verovelvollisen kaikki tulot verotetaan Suomessa, oli sitten kyseessä Suomessa tai ulkomailla ansaitut tulot. (Myrsky, M., Ossa, J. 2008 s.66)

Erilaisin verosopimuksin ja verotusta koskevin lakipykälien avulla poistetaan mahdollinen kaksinkertainen verotus. Verosopimuksilla ei ole kuitenkaan merkitystä, kun mietitään henkilön verovelvollisuutta. Verovelvollisuus määräytyy TVL:n säännösten mukaisesti. (TVL 1535/1992)

3.4.1.2 Rajoitetusti verovelvollinen

Jos henkilö ei täytä yleisesti verovelvollisuuden määritelmää, on hän rajoitetusti verovelvollinen. Tämä tarkoittaa siis sitä, että jos henkilö ei asu Suomessa vakituisesti eikä vietä Suomessa yhtäjaksoisesti yli kuutta kuukautta vuodesta, on hän Suomessa rajoitetusti verovelvollinen. Henkilö ei siis maksa silloin veroa ulkomailla tekemästään työstä Suomeen, vaan maksaa veron työskentelymaahan. Rajoitetusti

verovelvollinen on kuitenkin velvollinen maksamaan verot Suomeen Suomessa tehdystä työstä. (Myrsky, M., Ossa, J. 2008 s.66)

Merityön osalta rajoitettu verovelvollisuus poikkeaa hieman muusta käytännöstä. Suomalaisella aluksella tehdystä työstä rajoitetusti verovelvollinen maksaa lähdeveroa, jonka suuruus on 35 %. Tätä lähdeveron perimistä kuitenkin rajoittavat kansainväliset verosopimukset. Suomen tekemissä verosopimuksissa on kuitenkin yleensä maininta siitä, että verotusoikeus on aluksen lippuvaltiolla. Näin ollen Suomi pystyy verottamaan suomalaisella laivalla tehdystä työstä, vaikka henkilö olisikin vain rajoitetusti verovelvollinen. (TVL 1535/1992)

3.4.1.3 Suomen kansalaiset ja 3 vuoden sääntö

Suomen kansalaista pidetään pääsääntöisesti yleisesti verovelvollisena vielä maasta muuton jälkeenkin. Kun työntekijä muuttaa pois Suomesta, häntä käsitellään yleisesti verovelvollisena muuttovuoden ja kolmen seuraavan vuoden ajan. Tätä kutsutaan kolmen vuoden säännöksi. Sopimustaakkasäännön mukaisesti hän voi kuitenkin hakea muutosta tähän. Hänen tulee osoittaa, että hänen olennaiset siteensä Suomeen ovat katkenneet. Kolmen vuoden sääntö on luotu ehkäisemään veropakoa. Mietittäessä onko maastamuuttajan olennaiset siteet Suomeen katkenneet, otetaan tapauskohtaisesti huomioon muuton pysyvyyden osoittavat asiat. Maastamuuttajan tulee siis osoittaa verottajalle vähintään seuraavat asiat:

1. Hänellä ei ole puolisoa Suomessa eikä omaa asuntoa
2. Suomeen ei jää muutakaan kiinteistöä, pois lukien kesämökki
3. Maastamuuttaja ei kuulu enää Suomen sosiaaliturvaan
4. Hän ei harjoita liiketoimintaa Suomessa
5. Hän ei työskentele Suomessa

Olennaisia siteitä ei muodosta asumerossa elävä pariskunta, jos he ovat muuttaneet erilleen suhteen lopettamistarkoituksessa. Verovelvollisen muuttaessa koko perheensä kanssa ulkomaille, eikä heille jää Suomeen kuin passiivisluonteista omaisuutta ja siitä

saatua tuloa, verottaja katsoo olennaisten siteiden katkenneen Suomeen.

Veroviranomainen ei valvo maasta muuttaneita päätöksenannon jälkeen. Suomen muiden maiden kanssa tehdyt verosopimukset ja myöhemmin kohdassa 3.5.2 selitettävä kuuden kuukauden sääntö estävät Suomen verotusoikeuden.

Verovelvollisuuden muodolla ei ole merkitystä, jos Suomi ei pysty verottamaan sitä tuloa. (Kansainvälisen verotuksen käsikirja 2013 s.17.)

3.5 Ulkomaille rekisteröidyllä aluksella työskentely

Ulkomaille rekisteröidyllä aluksella työskentelevä ja Suomessa vakituisesti asuva on yleisesti verovelvollinen Suomessa. Ansaitusta tulosta maksetaan siis verot Suomeen, ellei työntekijä täytä kuuden kuukauden säännön kriteerejä. Kuuden kuukauden sääntöä käytetään, kun työntekijä työskentelee yhtäjaksoisesti kuusi kuukautta ulkomaille, eikä oleskele Suomessa enempää kuin kuusi päivää kuukautta kohden. Säännön kriteerien täytyessä on ulkomaantyöskentelystä saatu palkka Suomessa verotonta. Tämä ei tee kuitenkaan palkasta vielä täysin verotonta, sillä verotukseen vaikuttaa vielä työnantajan yrityksen kotimaan verokäytäntö. Kuuden kuukauden säännöllä käytännössä annetaan vain verotusoikeus työnantajan yrityksen kotimaalle. Jos olet yleisesti verovelvollinen Suomessa ja sinua verotetaan myös työnantajan yrityksen kotimaan verokäytännön mukaisesti, vähennetään ulkomaille maksettu vero Suomeen maksettavasta verosta kaksoisverotuksen välttämiseksi. (TVL 1535/1992)

Yleisesti verovelvollisen ja Suomessa vakituisesti asuvan henkilön, joka aloittaa työskentelyn ulkomaille rekisteröidyllä aluksella, on selvítettävä yhdessä Kelan kanssa, kuuluuko henkilö Suomen sosiaaliturvan ja sairausvakuutuksen piiriin. Pääsääntöisesti oikeus Suomen sosiaaliturvaan ja sairausvakuutukseen päättyy ja jatkossa se määräytyy aluksen lippuvaltion mukaisesti. Näin ollen sosiaaliturvamaksu ja sairausvakuutusmaksu maksetaan lippuvaltiolle. Kelan katsoessa työntekijän kuuluvan toisen EU-, ETA-maan tai Sveitsin sosiaaliturvan piiriin, tulee työntekijän palauttaa saamansa Kela-kortti sekä Suomen myöntämä eurooppalainen sairaanhoitokortti. Suomen kansalaisuus, pysyvä asuminen Suomessa tai verojen maksaminen Suomeen eivät oikeuta Kela-korttiin. (Tietoa merimiesten sosiaaliturvasta ja sairausvakuutuksesta 2012.)

Ulkomaille rekisteröidyllä aluksella työskentelevä on oikeutettu sairaanhoitoon myös Suomessa, vaikka olisikin palauttanut Kela-korttinsa. Sairaanhoidosta tulevat kulut

osoitetaan sille valtiolle, jonka sosiaaliturvan piiriin työntekijä kuuluu. Tämä siis tarkoittaa, että työntekijä saa sairaanhoidon palveluita myös Suomessa, mutta ne laskutetaan ulkomaille rekisteröidyn aluksen lippuvaltiolta. (Tietoa merimiesten sosiaaliturvasta ja sairausvakuutuksesta. 2012.)

3.5.1 Työskentely alle 183 päivää

Työntekijän työskennellessä Suomen tai toisen lippuvaltion alaisuudessa olevalla aluksella alle 183 päivää vuodesta ja täyttäessään muutenkin yleisesti verovelvollisuuden määritelmän, on hänen kaikki tulonsa merityöstä silloin Suomessa verotettavaa. Tässä tapauksessa Suomella on verotusoikeus kaikkiin tuloihin. (TVL 1535/1992)

3.5.2 Työskentely yli 183 päivää

Työntekijän työskennellessä suomalaisella aluksella, Suomen valtion tai muulla suomalaisella julkisyhteisön aluksella, on hänen kaikki niistä saamansa tulot Suomessa verotettavaa työskentelyajan pituudesta riippumatta. Jos työntekijän tekemä työ eroaa edellä mainituista ehdoista, on mahdollista että hänen saamansa tulot käsitellään verovapaina määrätyin ehdoin. Tätä kutsutaan verotuksessa kuuden kuukauden säännöksi. Jotta ulkomailla ansaittu tulo olisi verovapaata, tulee työnteon täyttää seuraavat kriteerit:

1. Yleisesti verovelvollisen työ ulkomailla kestää vähintään kuusi kuukautta.
2. Verovelvollisen Suomessa oleskelu ei saa ylittää kuutta päivää jokaista ulkomaantyöskentelykuukautta kohden.
3. Verosopimus Suomen ja lippuvaltion välillä ei estä verotusta lippuvaltiolta.

Kuuden kuukauden säännön kriteerien soveltuessa ulkomailta saatuun palkkaan, yleisesti verovelvollinen on vielä yleensä velvollinen maksamaan sairaanhoito-, päiväraha- ja sosiaaliturvamaksut Suomeen. Nämä maksut maksetaan ulkomaantyöskentelyyn määritetyn vakuutuspalkan perusteella. (Kansainvälisen verotuksen käsikirja 2013 s.44)

3.6 Verotuksen mallilaskelmat Suomessa

3.6.1 Mallilaskelmien rajaaminen

Mallilaskelmien rajaaminen on toteutettu siten, että laskelmista on poistettu kaikki erityiset verotukseen vaikuttavat tekijät. Henkilötietojen osalta rajausta on tehty siten, että verovelvollisen tiedot ovat mahdollisimman neutraalit verotuksellisesti.

Henkilötiedot koottiin seuraavasti:

Sukupuoli	Mies
Syntymävuosi	1978
Asuinkaupunki	Helsinki
Kirkollisvero	Ei
Siviilisääty	Naimaton
Lasten lukumäärä	0
Vuotuiset bruttotulot	50 000 €
Lainojen yhteenlaskettu määrä	0 €

Asuinkaupunki muuttui aina kun vertailumaakin muuttui ja tässä käytettiin aina vertailumaan pääkaupunkia. Vuotuisten bruttotulojen osalta jouduttiin laskemaan kahden valtion osalta euromääräinen tulo paikalliseen valuuttaan.

Työskentelyä kuvaava rajausta tehtiin neljällä mallilla. Näissä henkilötiedot olivat aina samat, mutta työskentelyaluksen lippuvaltio ja vuotuinen työskentelyn kesto vaihtelivat. Neljä mallia on muodostettu seuraavasti:

1. Malli

Työskentelyaluksen lippuvaltio	Suomi
Vuotuisen työskentelyn kesto	170 päivää

2. Malli

Työskentelyaluksen lippuvaltio	Suomi
Vuotuisen työskentelyn kesto	190 päivää

3. Malli

Työskentelyaluksen lippuvaltio	Panama
Vuotuisen työskentelyn kesto	170 päivää

4. Malli

Työskentelyaluksen lippuvaltio	Panama
Vuotuisen työskentelyn kesto	190 päivää

Kahdessa ensimmäisessä mallissa työskentelyaluksen lippuvaltioksi on asetettu aina vertailumaa, jotta työskentelyn keston mahdollinen vaikutus saadaan selville.

Kahdessa viimeisessä mallissa lippuvaltiona on Panama. Panama kuuluu niin sanottuihin mukavuuslippuvaltioihin, joten tämän rajauksen avulla verotuksesta saadaan selville kunkin maan käytäntö mukavuuslippumaihin nähden. Lisäksi kahdessa viimeisessä mallissa on rajattu työskentelyn kesto, jotta senkin mahdollinen vaikutus saadaan selvitettyä.

3.6.2 Peruslaskelma

Bruttomerityötulot	50000,00
--------------------	----------

Ansiotuloista tehtävät vähennykset valtion- ja kunnallisverotuksessa:

Tulonhankkimisvähennys	620,00
Työttömyysvakuutusmaksut	325,00
Merimieseläkevakuutusmaksut	5700,00
Päivärahamaksu	390,00

Vain valtionverotuksessa tehtävät vähennykset:

Merityötulovähennys valtionverotuksessa	6650,00
---	---------

Vain kunnallisverotuksessa tehtävät vähennykset:

Merityötulovähennys kunnallisverotuksessa	11350,00
---	----------

Ansiotulovähennys kunnallisverotuksessa	1977,90
---	---------

Verosta tehtävät vähennykset:

Työtulovähennys	828,44
-----------------	--------

Yleisradioveron perusteena oleva tulo	49380,00
---------------------------------------	----------

Verojen laskennassa käytetyt tuloveroprosentit

Verotuskunta	Helsinki
--------------	----------

Kunnan tuloveroprosentti	18,50
--------------------------	-------

Seurakunnan tuloveroprosentti	0,00
-------------------------------	------

Sairaanhoidomaksuprosentti	1,32
----------------------------	------

Päivärahamaksuprosentti	0,78
-------------------------	------

Yleisradioveron prosentti	0,68
---------------------------	------

Laskelma veroista ja maksuista:

Koko vuoden verot ja maksut yhteensä	8152,25
--------------------------------------	---------

Tulevat tulot yhteensä	50000,00
------------------------	----------

Lasketut veroprosentit:

Perusprosentti	16,5
----------------	------

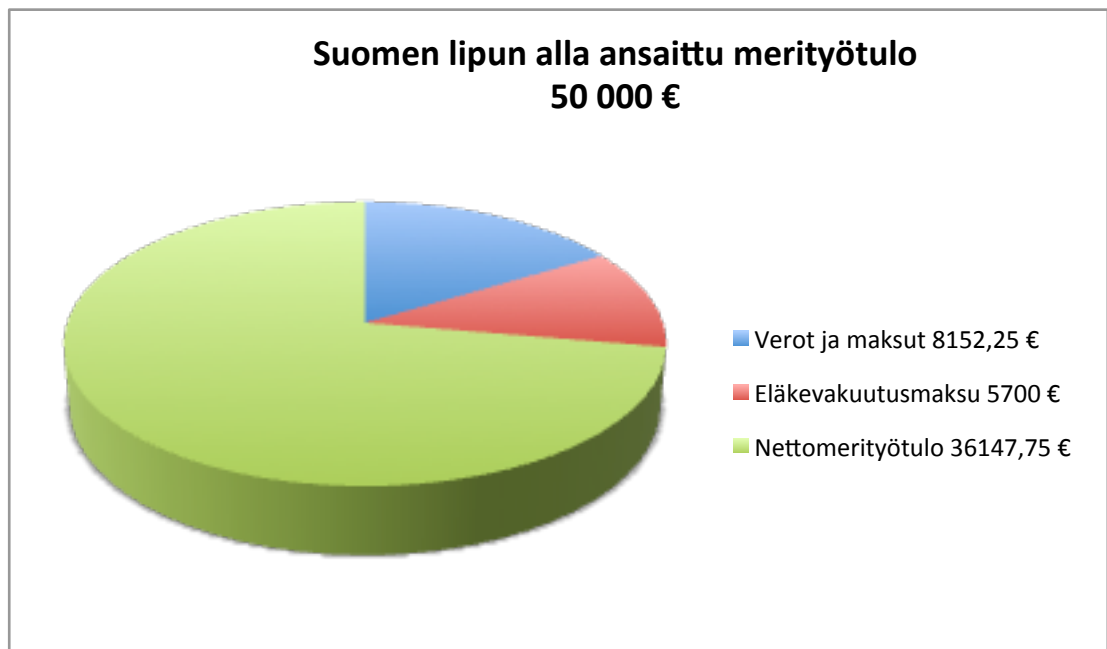
Lisäprosentti	38,0
---------------	------

Kun lasketaan yhteen lopullinen perusveroprosentti ja eläkevakuutusmaksusta aiheutuva kulu, maksettavaa bruttomääräisestä merityötulosta syntyy 27,7 prosenttia. Tämä on siis todellinen maksuprosentti tuloista. (Veroprosenttilaskuri 2015)

3.6.3 Verotuksen vaikutus ansaintamalleihin

3.6.3.1 Suomen lipun alla työskentely

Mallien 1. ja 2. välillä ei ole verotuksellisesti eroja. Yleisesti verovelvollisen kaikki Suomen lipun alla tehty työ verotetaan Suomessa. Työjakson pituudella ei myöskään ole merkitystä verotuksen kannalta. Verojen ja muiden maksujen osuus on bruttoansioista on 16,3 prosenttia ja eläkevakuutusmaksun osuus on 11,4 prosenttia. Nettomerityötuloksi jää siten 36 147,75 euroa (Kaavio 1.)

Kaavio 1. Suomen lipun alla ansaittu merityötulo (Veroprocenttilaskuri 2015)

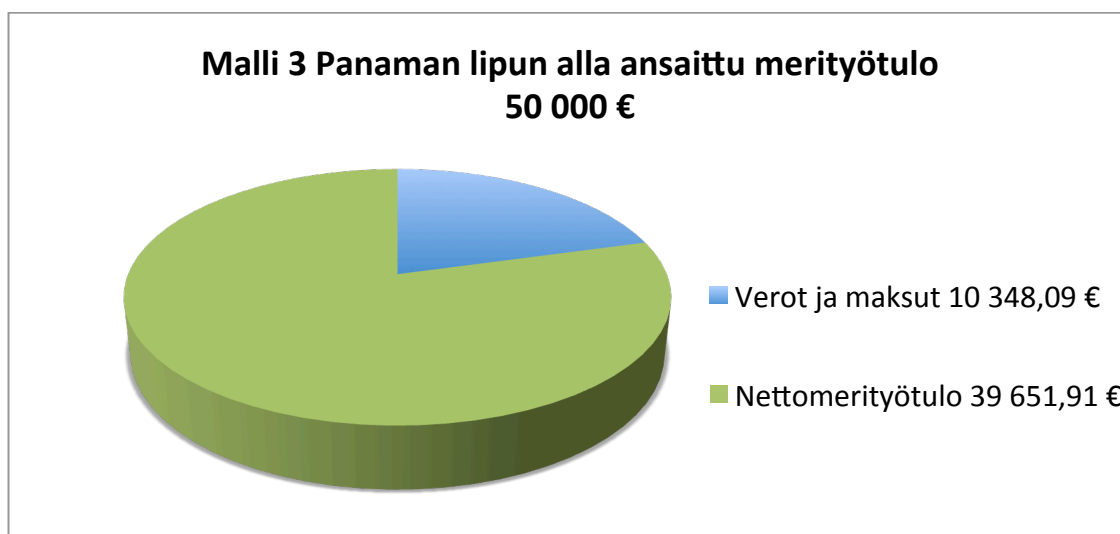
Näiden edellä mainittujen kulujen lisäksi merenkulkija maksaa ammattijärjestön jäsenmaksun Suomen lipun alla työskennellessään. Suomen Merimies-unionin jäsenmaksu vuodelle 2015 on 1,55 prosenttia, Laivanpäälystöliiton jäsenmaksu 1,4 prosenttia ja Konepäälystöliiton jäsenmaksu 1,2 prosenttia verotettavista tuloista. Tämä siis tarkoittaa sitä, että nettomerityötuloksi jää kaikkien maksujen ja verojen jälkeen SMU:n jäsenille 35 372,75 euroa, LPL:n jäsenille 35 447,75 euroa ja KPL:n jäsenille 35 547,75 euroa. (Veroprocenttilaskuri 2015)

3.6.3.2 Panaman lipun alla työskentely

Panaman lipun alla työskentelevän nettomerityötuloon vaikuttaa kolme asiaa. Ensimmäinen vaikuttava asia on se, mihin sosiaaliturvamaksu ja sairaskorvaus

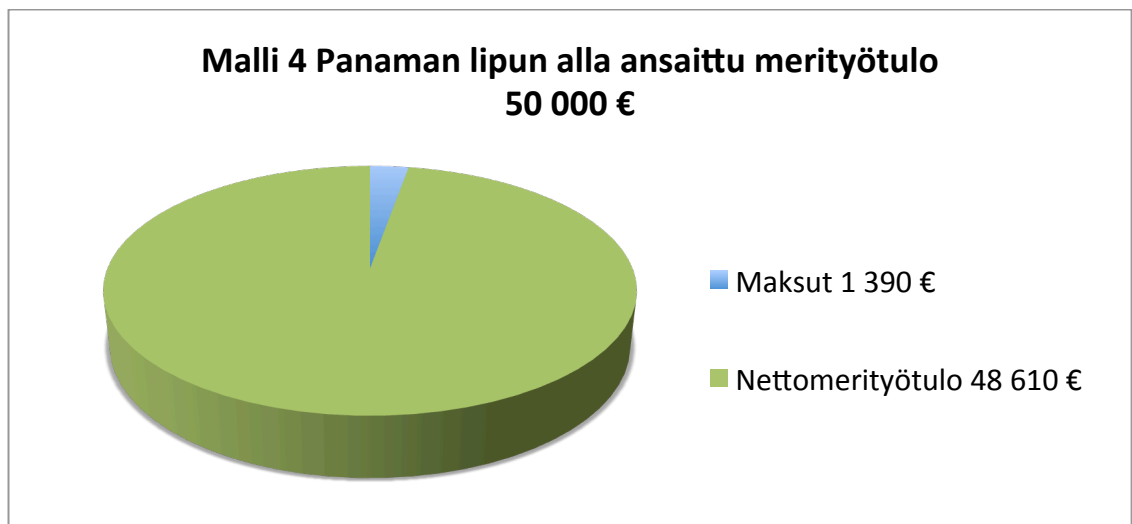
maksetaan. Normaali käytäntöhän on se, että nämä maksetaan aluksen lippuvaltiolle. Toinen nettomerityötuloon vaikuttava asia on työskentelyjakson pituus. Tässä tulee ottaa huomioon mahdollinen Suomen kuuden kuukauden sääntö, jos se on mahdollista. Näissä laskelmissa on otettu kanta, että kuuden kuukauden säännön ehdot täyttyvät mallissa 4. Kolmantena asiana on eläkevakuutuksen maksaminen. Tässä tulee kysymykseen lähinnä se, onko merenkulkija merimieseläkelain mukaan vakuutettavissa.

Malli 3 verotetaan Suomessa, sillä se ei täytä kuuden kuukauden säännön ehtoja. Tulosta ei makseta eläkevakuutusmaksua Suomeen, sillä henkilöä ei voida vakuuttaa merimieseläkelain mukaisesti. Sosiaaliturvamaksu ja sairausvakuutusmaksut menevät takuupalkkalainsäädännön mukaisesti ja maksetaan Suomeen (Kaavio 2).

Kaavio 2. Malli 3 Panaman lipun alla ansaittu merityötulo Suomessa.

Malli 4 (Kaavio 3) on näistä neljästä mallista taloudellisesti merimiehelle kaikkein kannattavin, mutta ei välttämättä helpoin ja turvallisin. On huomioitava että eläkevakuutusta ei makseta näistä tuloista, joten merimiehen eläke ei kerry. Tämän ansaintamallin tuloja ei kuuden kuukauden säännön nojalla veroteta Suomessa, vaan tulojen verotusoikeus siirretään Panamalle. Panama ei verota merityötuloja sen rajojen ulkopuolella tapahtunutta työtä. Sosiaaliturvamaksu, sairausvakuutus ja yleisradiovero maksetaan Suomeen. (Visa de Personal Permanente de Sede de Empresa Multinacional 2015)

Kaavio 3. Malli 4 Panaman lipun alla ansaittu merityötulo Suomessa.

Ansaintamallissa 3 merenkulkijan nettomerityötuloksi jää 39 651,91 euroa ja mallissa 4 nettomerityötuloksi jää 48 610 euroa.

4 MERITYÖN VEROTUS MUISSA POHJOIS-EUROOPAN MAISSA

4.1 Ruotsi

4.1.1 Verotus

Ruotsissa on hyvin samankaltainen yhteiskuntajärjestelmä ja verotuskäytäntö kuin Suomessa. Verotuksen osalta ehkä suurin ero on siinä, että Suomessa verotus on valtionvero-vetoista ja Ruotsin verotuskäytäntö perustuu pitkälti kunnallisvero-vetoisuuteen.

Ruotsissa verotus on Suomen tapaan kansainvälisesti ankaraa, vaikka Ruotsin sosiaaliturvamaksujen osuus alittaa EU:n keskiarvon selvästi. Ruotsissa on eriytetty tuloverojärjestelmä, joka eriyttää ansiotulot ja pääomatulot. Järjestelmä otettiin käyttöön vuonna 1991.

Ruotsissa yleisesti verovelvollinen voi tehdä ansiotuloistaan perusvähennyksen, jonka jälkeen vähennetystä ansiotulosta maksetaan kunnallisveroa kunkin kunnan verokannan mukaan. Kunnallisverokannat vaihtelevat noin 29-34 prosentin välillä. Tämän lisäksi ansiotulosta maksetaan mahdollinen kirkollisvero ja valtionvero. Ruotsin valtion progressiivinen tuloveroasteikko on kaksiportainen. Sen ensimmäinen

marginaalivero kohdistuu 433 000 SEK ylittävään osaan, josta maksetaan 20 prosenttia veroa. Toinen porras on 629 200 SEK kohdalla, jonka ylittävältä osalta maksetaan 5 prosenttia lisää veroa. Ruotsissa verovirasto (Skatteverket) kerää eläke- ja muut sosiaalivakuutusmaksut verotuksen yhteydessä, joten niistä ei tehdä erillisiä vähennyksiä verotuksessa. (Ruotsin veroproositit 2015.)

4.1.2 Merityön verotus

Ruotsissa merityötuloa verotetaan lähes samoin periaattein kun Suomessa. Ruotsissa tehty merityö verotetaan aina myös Ruotsissa. Verotuksessa huomioidaan muutamia vähennyksiä ennen lopullista verotusta, joista merityötulovähennys (sjöinkomstavgdrag) on suurin. Merityötulovähennys on Ruotsissa maksimissaan 36 000 SEK eli noin 4 119 euroa ja se jaetaan työskentelypäivien mukaan 1/365. Merityötulovähennyksen lisäksi Ruotsissa voi tehdä perusvähennyksen (grundavgdrag) tuloilleen. (Skatteverket 2015)

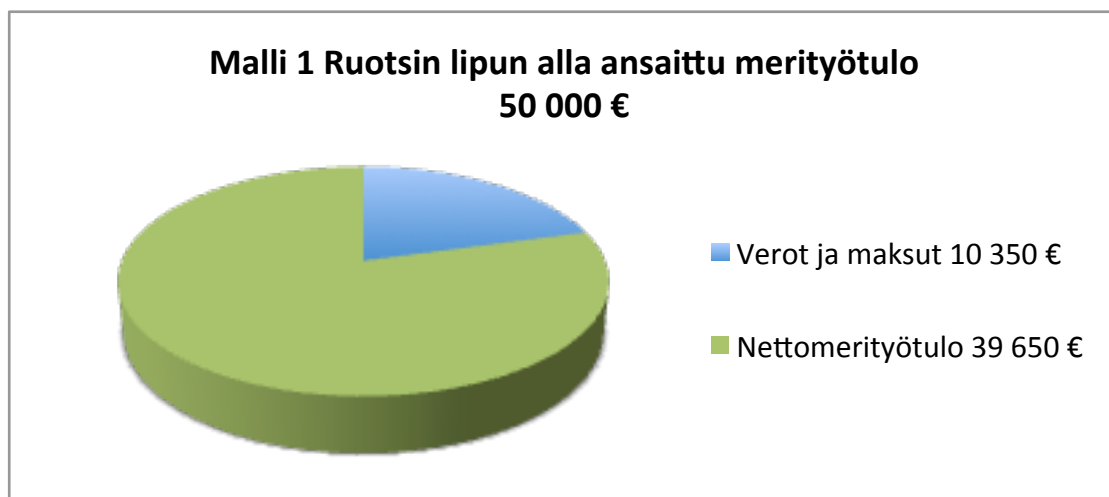
Merityötulon verotuskäytäntöjen suurimmat erot verrattaessa Suomen käytäntöön löytyvät ruotsalaisesta kuuden kuukauden säännöstä (183-dagarsregeln) ja merityötulovähennyksen muodostumisesta. Ruotsin kuuden kuukauden sääntö rajautuu varustamon ja työskentelyaluksen valtion mukaan. Yli 183 päivää EU- ja ETA-alueelle rekisteröidylle varustamolle tai alukselle työskenneltäessä on mahdollista, että tämä sääntö on käytettävissä. Tällöin voidaan katsoa, että merityötulo on vapaa Ruotsin verotuksesta, mutta tulon verovapaus riippuu varustamon tai aluksen lippuvaltion verotuskäytännöistä. Jos työskentelee EU- ja ETA-alueen ulkopuolisen maan varustamolle tai aluksella, ovat tulot verotettavia Ruotsissa ja niitä käsitellään kuin mitä tahansa muuta maista saatua tuloa. Tässä yhteydessä merityötulovähennystä ei saa verotukseen. (Ruotsin 183 päivän sääntö 2015)

4.1.3 Verotuksen vaikutus ansaintamalleihin

4.1.3.1 Ruotsin lipun alla työskentely

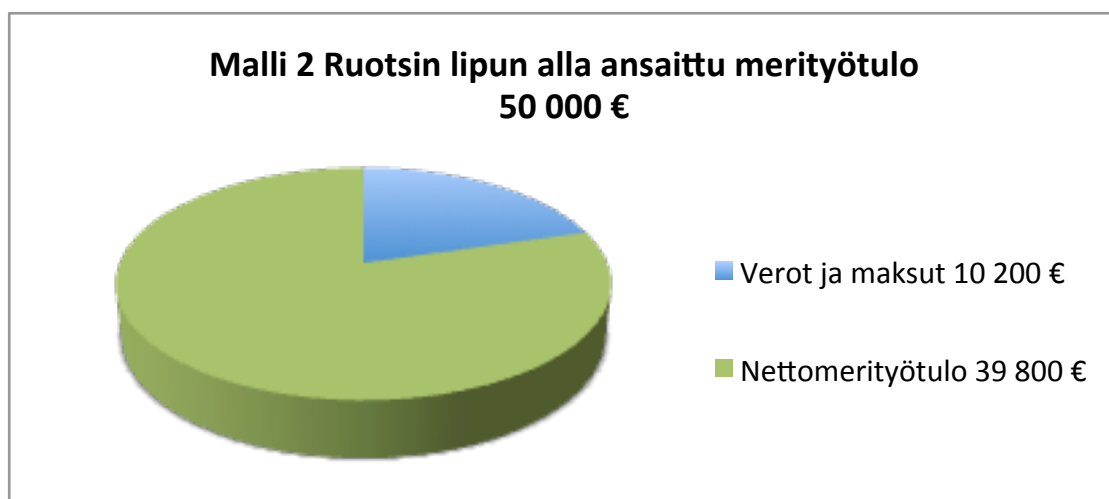
Mallien 1. ja 2. välillä ei ole suuria eroja verotuksellisesti. Yleisesti verovelvollisen kaikki Ruotsin lipun alla tehty työ verotetaan Ruotsissa. Työjakson pituudella on merkitystä verotuksen kannalta, mitä enemmän olet töissä merellä sen suurempi on

merityövähennyksesi. Mallissa 1 (Kaavio 4) verojen ja muiden maksujen osuus bruttoansioista on noin 20,7 prosenttia. Nettomerityötuloksi jää siten 39 650 euroa. (Ruotsin veroprosentit 2015.)

Kaavio 4. Malli 1 Ruotsin lipun alla ansaittu merityötulo (Ruotsin veroprosentit 2015)

Mallissa 2 (Kaavio 5) merityövähennys on suurempi, joten verojen ja maksujen osuus bruttoansiosta on noin 20,4 prosenttia. Nettomerityötuloksi jää siten 39 800 euroa. (Ruotsin veroprosentit 2015.)

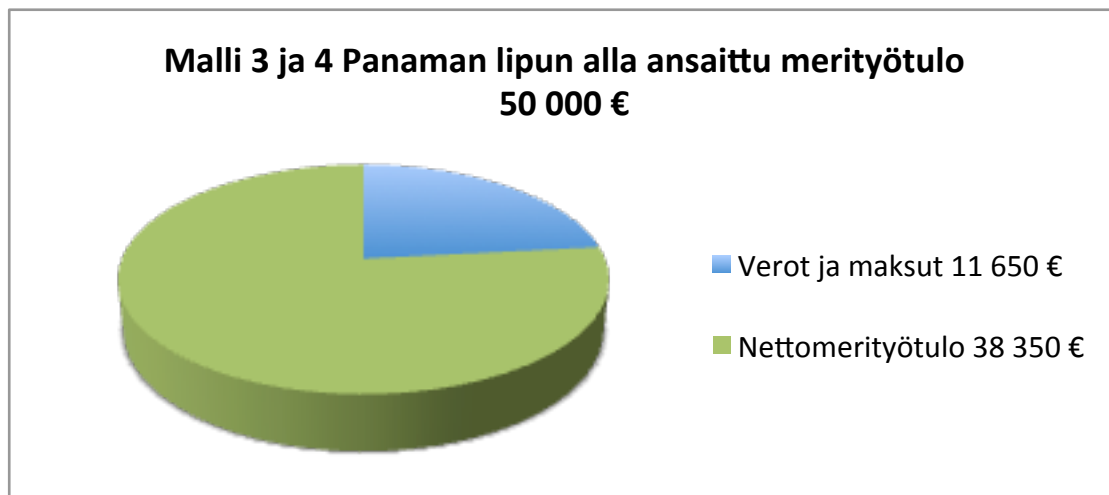

Kaavio 5. Malli 2 Ruotsin lipun alla ansaittu merityötulo (Ruotsin veroprosentit 2015)

4.1.3.2 Panaman lipun alla työskentely

Panaman lipun alla työskenneltäessä merityötuloasi käsitellään verotuksessa samoin kuin mitä tahansa muuta maatyötuloa. Näin ollen molemmissa malleissa 3. ja 4. (Kaavio 6) verotus on samanlaista. Näistä tuloista ei voi vähentää

merityötulovähennystä, joten työskentelyajan pituudella ei ole merkitystä nettomerityötuloon. Verojen ja maksujen osuus bruttoansioista on noin 23,3 prosenttia ja nettotyötuloksi jää noin 38 350 euroa. (Ruotsin veroprosentit 2015.)

Kaavio 6. Malli 3 ja 4 Panaman lipun alla ansaittu merityötulo (Ruotsin veroprosentit 2015)

4.1.4 Verotuksen mallilaskelmat

Kaikissa neljässä mallissa perustiedot (Grunduppgifter) ovat samat.

Malli 1. Skatteuträkning inkomståret 2015

Grunduppgifter

Kommunal skatt 29,78 %

Begravningsavgift 0,075 %

Sammanställning förvärvsinkomst

FASTSTÄLLD FÖRVÄRVINKOMST 437.000 SEK

Grundavdrag - 13.100 SEK

Sjöinkomstavdrag - 16.700 SEK

BESKATTNINGSBAR FÖRVÄRVINKOMST 407.200 SEK

Skatteuträkning

Kommunal inkomstskatt	121.264 SEK
Begravningsavgift	+ 305 SEK
Skattereduktion för sjöinkomst	- 6.520 SEK
Skattereduktion för arbetsinkomster	- 24.657 SEK
SLUTLIG SKATT	90.392 SEK

Malli 2. Skatteuträkning inkomståret 2015

Sammanställning förvärvsinkomst

FASTSTÄLLD FÖRVÄRVINKOMST	437.000 SEK
Grundavdrag	- 13.100 SEK
Sjöinkomstavdrag	- 18.700 SEK
BESKATTNINGSBAR FÖRVÄRVINKOMST	405.200 SEK
<u>Skatteuträkning</u>	

Kommunal inkomstskatt	120.668 SEK
Begravningsavgift	+ 303 SEK
Skattereduktion för sjöinkomst	- 7.287 SEK
Skattereduktion för arbetsinkomster	- 24.657 SEK
SLUTLIG SKATT	89.027 SEK

Mallit 3 ja 4. Skatteuträkning inkomståret 2015

Sammanställning förvärvsinkomst

FASTSTÄLLD FÖRVÄRVINKOMST	437.000 SEK
Grundavdrag	- 13.100 SEK

BESKATTNINGSBAR FÖRVÄRVSINKOMST	423.900 SEK
---------------------------------	-------------

Skatteuträkning

Kommunal inkomstskatt	126.237 SEK
-----------------------	-------------

Begravningsavgift	+ 317 SEK
-------------------	-----------

Skattereduktion för arbetsinkomster	- 24.657 SEK
-------------------------------------	--------------

SLUTLIG SKATT	101.897 SEK
----------------------	--------------------

(Skatteverket 2015)

4.2 Norja

4.2.1 Verotus

Norjassa on hyvin samankaltainen yhteiskuntajärjestelmä ja verotuskäytäntö kuin Suomessa ja Ruotsissa. Työtä Norjassa verotetaan kohtuullisen maltillisesti, vaikka Norjan kokonaisveroaste onkin muiden pohjoismaiden tapaan korkea.

Norjassa on eriytetty tuloverojärjestelmä, joka eriyttää ansiotulot ja pääomatulot. Suurempia tuloja verotetaan progressiivisesti ja muita tuloja tasaverokannalla. Verovelvollisen verotuksessa käytetään kahta erilaista tulopohjaa tavallisille ja henkilökohtaisille tuloille. Tavallisia tuloja ovat kaikki tulot ja niitä verotetaan suhteellisella 27 prosenttia verokannalla. Verokanta sisältää maakunta- ja kuntaveron, sekä valtion veron.

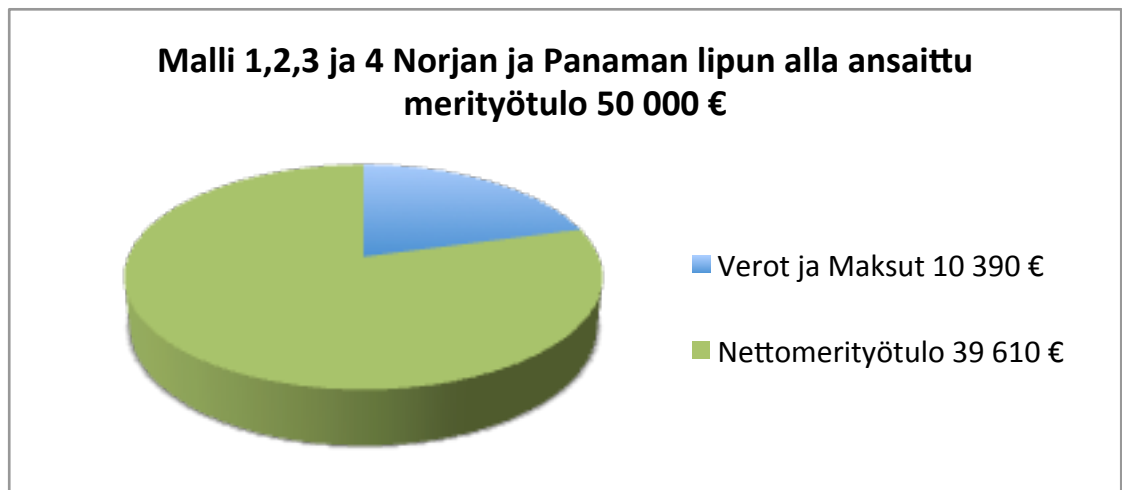
Norjassa yleisesti verovelvollinen voi tehdä ansiotuloistaan perusvähennyksen ja tulonhankkimisvähennyksen. Norjassa on käytössä kaksiportainen hyvätuloisten lisäverojärjestelmä, jossa ensimmäinen porras on asetettu 550 550 NOK tasolle ja toinen porras 885 600 NOK tasolle. Ensimmäisen tason ylittävältä osalta maksetaan 9 prosenttia lisäveroa ja toisen portaan ylittävältä osasta 12 prosenttia. Sosiaaliturvamaksun osuus palkkatulosta on 8,2 prosenttia. (Norjan veroprosentit 2015)

4.2.2 Merityön verotus

Norjassa kaikki merityö on myös Norjassa verotettavaa tuloa. Yleisesti verovelvollisten kaikki ansaitut tulot ovat myös verotettavaa tuloa Norjassa. Tähän ei vaikuta aluksen lippuvaltio tai merellä vietetty aika. Norjassa on mahdollista saada kuitenkin merityövähennys (Særskilt fradrag for sjøfolk) merityötuloihin, jos se täyttää sen edellyttämät ehdot. Merityötulovähennyksen suuruus on 30 % verotettavasta tulosta, mutta sen suurin mahdollinen määrä on 80 000 NOK eli noin 9 732 euroa. Tämän vähennyksen saa, jos merimies työskentelee vähintään 130 päivää verovuodesta merellä, alle tämän rajan työskentelevät eivät ole oikeutettuja vähennykseen. Poikkeuksina tähän sääntöön ovat sairaslomat ja jos verovuosi on aloitettu myöhään tai lopetettu aikaisin. Näissä tapauksissa merityötulovähennyksen oikeus tutkitaan aina tapauskohtaisesti. (Norjan tuloverolaki § 6-61.)

4.2.3 Verotuksen vaikutus ansaintamalleihin

Verotuksellisesti Norjan käytäntö ei vaikuta eroavasti eri ansaintamalleihin tai nettomerityötuloon. Kaikki ansaintamallit verotetaan samalla tavalla (Kaavio 7) ja jokaisessa mallissa merityövähennyksen osuus on sama.

Kaavio 7. Mallit 1,2,3 ja 4 Norjan ja Panaman lipun alla ansaittu merityötulo (Norjan tuloveroprosentit 2015)

4.2.4 Verotuksen mallilaskelmat

Mallilaskelma on Norjan kruunuina, jotka on muutettu euroiksi kaavion 7 veroihin ja maksuihin. Laskelmasta (Taulukko 2.) käy ilmi minimivähennys (minstefradrag),

merityövähennys (sjøfolk inntektsfradrag), kunnallisvero (inntektsskatt - kommune), valtion vero (fellesskatt), kansaneläke (trygdeavgift) ja kaikkien maksujen kokonaismäärä (sum skatter og avgifter).

Skatteklasser 1	Grunnlag	Skatt / avgift / fradrag
Minstefradrag	410 846 NOK	89 050 NOK
Sjøfolk inntektsfradrag	410 846 NOK	80 000 NOK
Inntektsskatt - kommune	241 796 NOK	26 700 NOK
Inntektsskatt - fellesskatt	241 796 NOK	24 977 NOK
Trygdeavgift - lønn	410 846 NOK	33 689 NOK
Sum skatter og avgifter		85 366 NOK

Taulukko 2. Norjan verotuksen vähennykset ja vero 2015. (Norjan tuloveroprosentit 2015)

4.3 Viro

4.3.1 Verotus

Viron yhteiskuntajärjestelmä ja verokäytäntö eroavat huomattavasti pohjoismaisesta käytännöstä. Vuonna 2015 Virossa työtuloista ja pääomatuloista maksetaan 20 prosentin tasavero. Tämä järjestelmä ei kuitenkaan ole puhdas tasaverojärjestelmä, sillä jokaisen verovelvollisen kokonaistuloista vähennetään henkilökohtainen perusvähennys, jonka suuruus vuonna 2015 on 1 848 euroa. Virossa ainoa veronkeruuseen vaikuttava asia on verovelvollisuuden aste. Viettäessäsi yli puolet vuodesta ja jos asuinpaikkasi on Virossa olet yleisesti verovelvollinen.

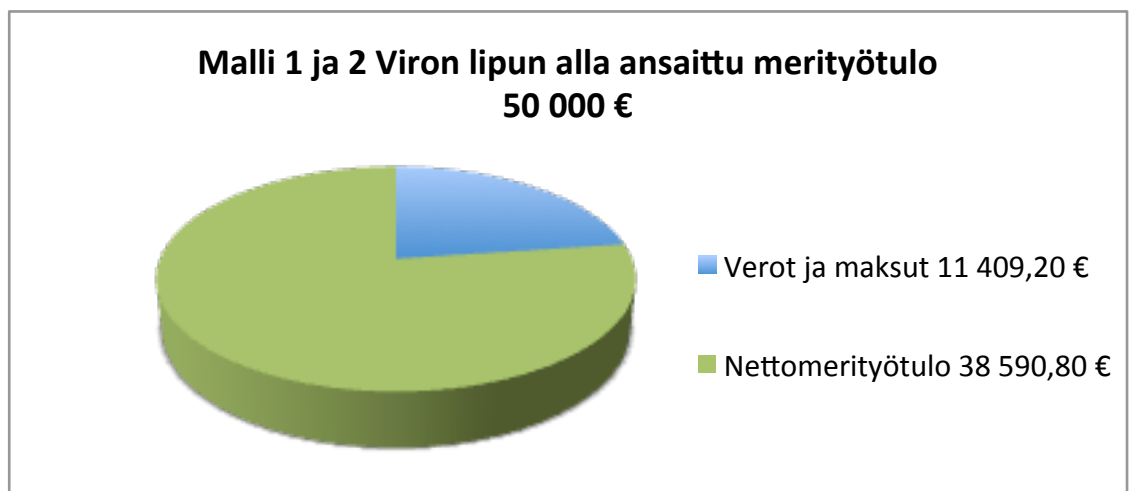
Virossa maksetaan vain valtion veroa, minkäänlaista kunnallisveroa Virossa ei ole. Palkansaajat eivät maksa sosiaalivakuutusmaksujakaan, vaan niistä huolehtii työnantaja 33 prosentin sosiaaliverolla. Palkanmaksajien maksettavaksi jää kuitenkin työttömyysvakuutusmaksu jonka suuruus on 1,6 prosenttia ja eläkemaksu 2 prosenttia. (Maksu- ja Tolliamet 2015)

4.3.2 Merityön verotus

Virossa yleisesti verovelvollinen maksaa kaikista Virossa saamistaan tuloistaan tasaveron mukaista veroa, tässä merityötulo ei tee poikkeusta. Veron lisäksi Virossa tai sen lipun alla tehdystä merityötulosta maksetaan työttömyysvakuutusmaksu ja eläkemaksu. Poikkeuksena on ulkomailta saatu tulo, josta ei makseta kuin verot Viroon. (Maksu- ja Tolliamet 2015)

4.3.3 Verotuksen vaikutus ansaintamalleihin

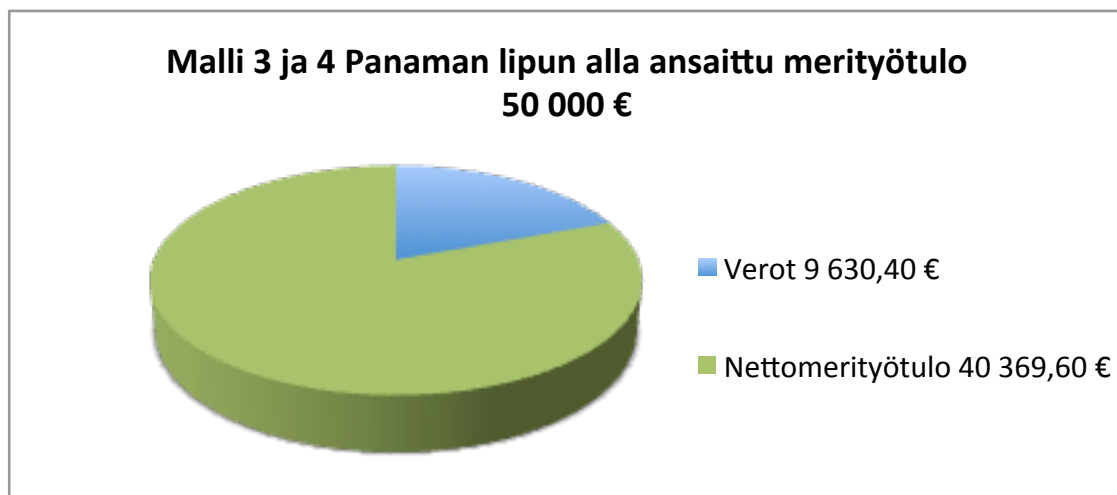
Verotuksellisesti Viron käytäntö ei vaikuta eroavasti ansaintamalleihin 1 ja 2 tai niiden nettomerityötuloon. Ansaintamallit verotetaan samalla tavalla (Kaavio 8) ja malleissa työttömyysvakuutusmaksun ja eläkemaksun osuus on sama. Verovähennyksen jälkeen nettomerityötulo on malleissa 38 590.80 euroa.

Kaavio 8. Mallit 1 ja 2 Viron lipun alla ansaittu merityötulo (Viron verolaskuri 2015)

Verot ja maksut kaaviossa 6 sisältävät eläkemaksun, työttömyysvakuutusmaksun ja valtion veron.

Ansaintamallien 3 ja 4 kohdalla Viro verottaa kyllä tulon, mutta eläkemaksua ja työttömyysvakuutusmaksua ei makseta tuloista Viroon (Kaavio 9). Näiden mallien osalta työntekijälle ei kerry eläkettä näistä tuloista.

Kaavio 9. Mallit 3 ja 4 Panaman lipun alla ansaittu merityötulo (Viron verolaskuri 2015)

4.3.4 Verotuksen mallilaskelmat

Verolaskelma 2015	€	%
Bruttomerityötulo	50 000	100
Perusvähennys	1 848	
Eläkemaksu	1 000	2
Työttömyysvakuutus	800	1,6
Tulovero	9 270,40	18,54
Nettomerityötulo	38 929,60	77,86

Taulukko 3. Viron verot ja maksut ansaintamalleille 1 ja 2. (Viron verolaskuri 2015)

Verolaskelma 2015	€	%
Bruttomerityötulo	50 000	100
Perusvähennys	1 848	
Tulovero	9 630,40	19,26
Nettomerityötulo	40 369,60	80,74

Taulukko 4. Viron verot ja maksut ansaintamalleille 3 ja 4. (Viron verolaskuri 2015)

4.4 Latvia

4.4.1 Verotus

Latvian yhteiskuntajärjestelmä ja verokäytäntö eroavat huomattavasti pohjoismaisesta käytännöstä ja se onkin hyvin samankaltainen kuin muissa Baltian maissa. Vuonna 2015 Latviassa työtuloista maksetaan 23 prosentin tasavero. Tämä järjestelmä ei Viron tapaan ole puhdas tasaverojärjestelmä, sillä jokaisen verovelvollisen kokonaistuloista vähennetään perusvähennys. Perusvähennys määräytyy perusosasta ja lapsien määrään liitetystä osasta. Palkansaajat maksavat osan 34,09 prosentin sosiaalivakuutusmaksusta. Työnantaja maksaa 23,59 prosenttia ja työntekijä 10,50 prosenttia tästä vakuutusmaksusta. (Latvian veroprosentit 2015)

4.4.2 Merityön verotus

Latviassa yleisesti verovelvollinen maksaa kaikista tuloistaan tasaveron mukaista veroa, mutta merityötulo tekee laskutavassa poikkeuksen. Oli merenkulkija sitten Latvian lipun alla töissä tai jonkin muun maan lipun alla, hänen veronsa lasketaan Latvian minimipalkan mukaan. (Latvian minimipalkka 2015)

Päällystön tuloksi lasketaan minimipalkka 2,5 kertoimella ja muiden työntekijöiden 1,5 kertoimella. Latvian minimipalkka vuodelle 2015 on 360 euroa kuukaudessa, joten päällystön verotettava tulo kuukaudessa on 900 euroa ja muun miehistön 540 euroa. Veron lisäksi merityötulosta Latvian lipun alla maksetaan sosiaalivakuutusmaksu. Tämäkin maksu lasketaan tuloveron laskutavan mukaan. Vieraan lipun alla oleva työntekijä ei maksa sosiaalivakuutusmaksua. (Miehistön verotus Latviassa 2015)

4.4.3 Verotuksen vaikutus ansaintamalleihin

Verotuksellisesti Latvian käytäntö ei vaikuta eroavasti eri ansaintamalleihin työajan suteen. Yleisesti verovelvolliset maksavat kaikista tuloistaan tasaveroa. Kaikki ansaintamallit verotetaan samalla tavalla, mutta vain Latvian lipun alla ansaitusta merityötulosta maksetaan sosiaalivakuutusmaksu. Verojen ja maksujen jälkeen mallien 1 ja 2 nettomerityötulo on päällystölle 46 849,82 euroa (Kaavio 10 ja Taulukko 5) ja miehistölle 48 192,69 euroa (Kaavio 11 ja Taulukko 5).

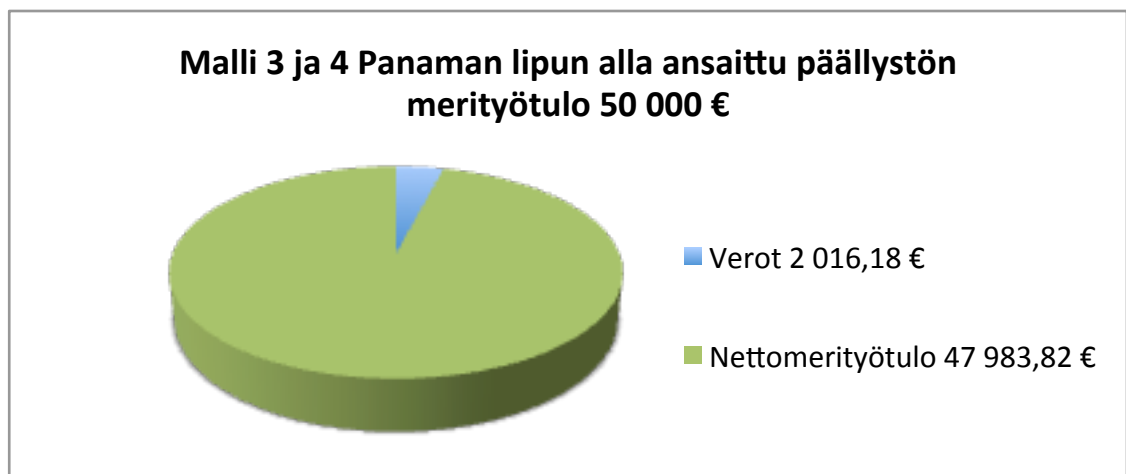

Kaavio 10. Mallit 1 ja 2 Latvian lipun alla ansaittu päällystön merityötulo (Latvian verolaskuri 2015)

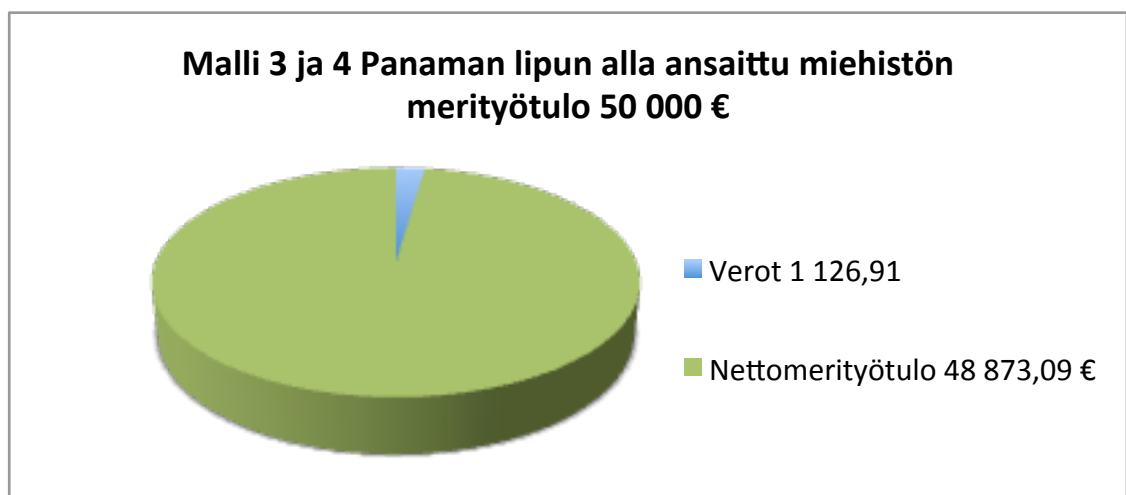

Kaavio 11. Mallit 1 ja 2 Latvian lipun alla ansaittu miehistön merityötulo. (Latvian verolaskuri 2015)

Kun lippuvaltio ja varustamo ovat kotoisin jostain muualta kun Latviasta, niin merityötulosta ei pidätetä muuta kun verot minimipalkan mukaan. Päällystön nettomerityötulo heidän kertoimesta johtuen on 47 983,83 euroa (Kaavio 12 ja Taulukko 6). Miehistön nettomerityötulo heidän kertoimesta johtuen on 48 873,09 euroa (Kaavio 13 ja Taulukko 6).

Kaavio 12. Mallit 3 ja 4 Panaman lipun alla ansaittu päällystön merityötulo. (Latvian verolaskuri 2015)

Kaavio 13. Mallit 3 ja 4 Panaman lipun alla ansaittu miehistön merityötulo. (Latvian verolaskuri 2015)

4.4.4 Verotuksen mallilaskelmat

Verolaskelma 2015		
	Päällystö	Miehistö
	€	€
Bruttomerityötulo	50 000	50 000
Sosiaalivakuutusmaksu	1 134	680,40
Tulovero	2 016,18	1 126,91
Nettomerityötulo	46 849,82	48 192,69

Taulukko 5. Latvian verot ja maksut päällystölle ja miehistölle 2015. (Latvian verolaskuri 2015)

Verolaskelma 2015		
	Päällystö	Miehistö
	€	€
Bruttomerityötulo	50 000	50 000
Tulovero	2 016,18	1 126,91
Nettomerityötulo	47 983,82	48 873,09

Taulukko 6. Latvian verot päällystölle ja miehistölle 2015.

4.5 Liettua

4.5.1 Verotus

Liettuan yhteiskuntajärjestelmä ja verokäytäntö eroavat huomattavasti pohjoismaisesta käytännöstä, se onkin hyvin samankaltainen kuin muissa Baltian maissa. Vuonna 2015 Liettuaassa työtuloista maksetaan 15 prosentin tasavero. Palkansaajat maksavat osan 39,98 prosentin sosiaalivakuutusmaksusta, työnantaja maksaa 30,98 prosenttia ja työntekijä 9 prosenttia tästä vakuutusmaksusta. (Liettuan tuloverokäytäntö 2015)

4.5.2 Merityön verotus

Liettuassa yleisesti verovelvollinen maksaa kaikista tuloistaan tasaveron mukaista veroa. Liettuan lipun alla työskennellessä veron lisäksi maksetaan sairaus-, eläke- ja sosiaalivakuutusmaksut. Vieraan lipun alla työskennellessä näitä vakuutusmaksuja ei makseta, joten merenkulkija joutuu itse huolehtimaan näistä. (Maritime Law Survey 2015)

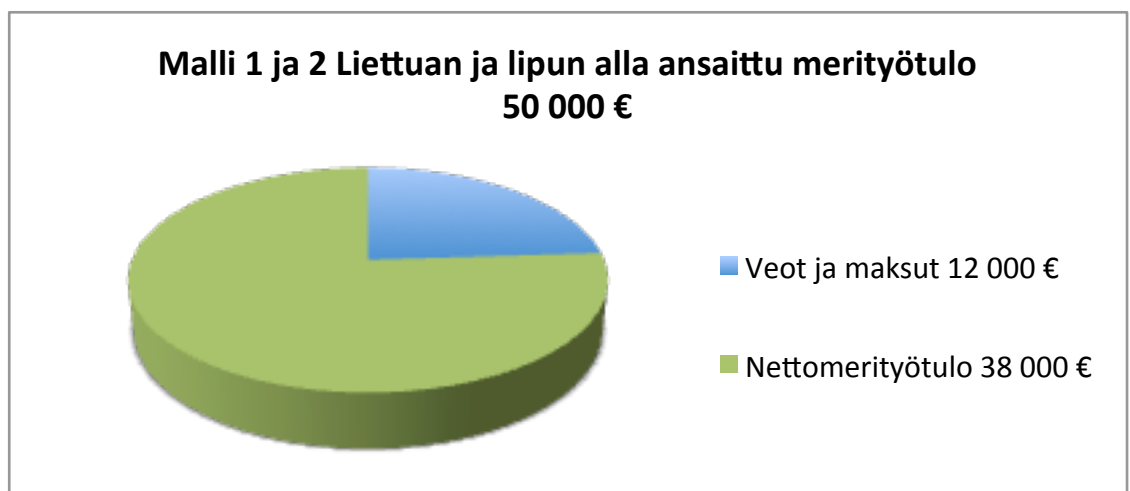
Merenkulkijan on mahdollista saada merityötulonsa verottomiksi, jos se täyttää Liettuan verohallinnon määrittämät ehdot. Nämä ehdot ovat:

1. Henkilö on merenkulkija, joka työskentelee ETA-alueelle rekisteröidyllä aluksella
2. Korvaus maksetaan laivalla tehdystä työstä
3. Palkka saadaan tehdystä työstä matkan aikana

(Maritime Law Survey 2015)

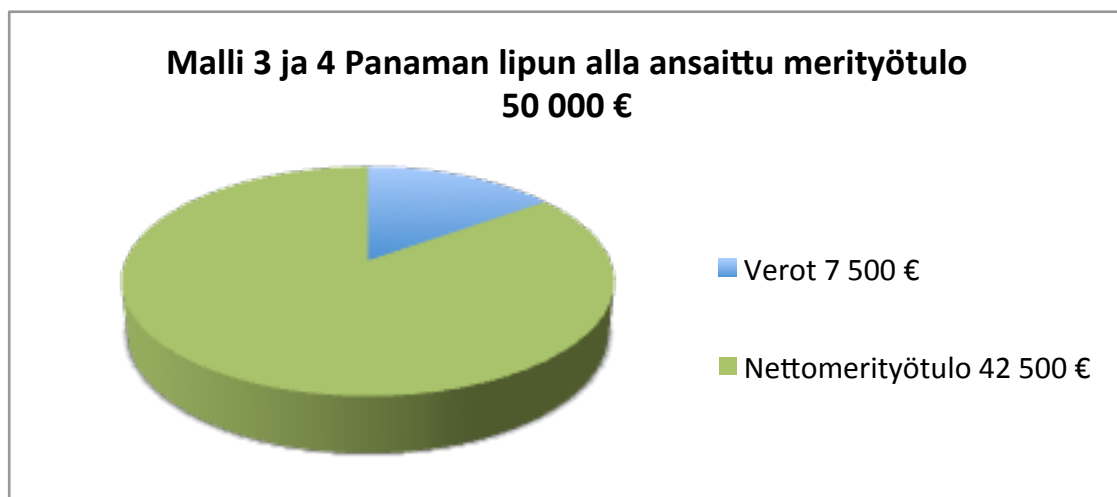
4.5.3 Verotuksen vaikutus ansaintamalleihin

Liettuan lipun alla ansaitusta merityötulosta maksetaan verojen lisäksi myös eri vakuutusmaksuja. Näin ollen nettomerityötulo on 38 000 euroa (Kaavio 14).

Kaavio 14. Mallit 1 ja 2 Liettuan lipun alla ansaittu merityötulo. (Liettuan verolaskuri 2015)

Panaman lipun alla ansaitusta merityötulosta ei makseta vakuutusmaksuja, ne jäävät merenkulkijan hoidettaviksi. Ainoa vähennys bruttomerityötuloon ovat verot. Näin ollen nettomerityötuloksi verojen jälkeen jää 42 500 euroa (Kaavio 15).

Kaavio 15. Mallit 3 ja 4 Panaman lipun alla ansaittu merityötulo. (Liettuan verolaskuri 2015)

4.5.4 Verotuksen mallilaskelmat

Verolaskelma 2015	€	%
Bruttomerityötulo	50 000	100
Sairasvakuutusmaksu	3 000	6
Eläke- ja sosiaalivakuutusmaksu	1 500	3
Tulovero	7 500	15
Nettomerityötulo	38 000	76

Taulukko 7. Liettuan verot ja maksut merityötulolle Liettuan lipun alla 2015. (Liettuan verolaskuri 2015)

Verolaskelma 2015	€	%
Bruttomerityötulo	50 000	100
Tulovero	7 500	15
Nettomerityötulo	42 500	85

Taulukko 8. Liettuan verot merityötulolle Panaman lipun alla 2015. (Liettuan verolaskuri 2015)

5 POHJOISEUROOPPALAISEN MERITYÖN VEROTUKSEN VERTAILU

5.1 Hyvinvointivaltioiden vertailu

Suomen, Ruotsin ja Norjan verotusmallien vertailu ei ole ihan yksinkertaista, vaikka mallien erot ovatkin pienet. Nettomerityötuloa mietittäessä, on yhdentekevää maksetaanko veroja valtiolle ja kunnalle tai vain toiselle. Suurin merkitys on sillä, kuinka paljon eri valtiot antavat vähentää bruttomerityötulosta erilaisia vähennyksiä.

Yksinkertaisin verotuskäytäntö on Norjassa, jossa kaikkia ansaintamalleja 1,2,3 ja 4 verotetaan samalla tavalla. Norjassa saa vähentää merityövähennyksen, jos työskentelee yli 130 päivää verovuodesta laivalla merityövähennyksen edellyttämällä tavalla. Vähennyksen suuruus on 30 prosenttia verotettavasta tulosta, mutta maksimissaan 80 000 NOK. Tämän lisäksi kaikki tulonsaajat saavat tehdä perusvähennyksen tuloihinsa.

Ruotsin verotuksessa ruotsalaisella laivalla tehty työ, eli ansaintamallit 1 ja 2, verotetaan samalla tavalla. Merityötulovähennyksen suuruus riippuu laivalla tehtyjen työpäivien määrästä. Vuotuinen merityötulovähennys on maksimissaan 36 000 SEK eli 4 119 euroa ja sitä jaetaan 1/365 suhteessa. Tämän lisäksi on mahdollista tehdä perusvähennys tuloista ennen verotusta. Panaman lipun alla tehty työ verotetaan Ruotsissa samalla tavalla kuin mikä tahansa maatyö, joten ansaintamallien 3 ja 4 osalta Ruotsissa ei ole mahdollista saada merityövähennystä. Tästä tulosta saa kuitenkin tehdä maatyön oikeuttamat vähennykset.

Suomessa merityötulovähennys on sidoksissa bruttotuloon ja sen saa, kun työ täyttää merityön ehdot. Suuruudeltaan merityötulovähennys on 18 prosenttia valtion- ja 30

prosenttia kunnallisverotuksessa. Maksimissaan se on valtionverotuksessa 6 650 euroa ja kunnallisverotuksessa 11 350 euroa. Myös eläkevakuutusmaksu on poikkeuksellisesti vähennyskelpoinen. Tämän lisäksi tuloista on mahdollista tehdä muitakin tulonsaajan vähennyksiä. Panaman lipun alla tehty työ verotetaan Suomessa mikäli työ ei täytä kuuden kuukauden säännön ehtoja. Panaman lipun alla tehty työ vaikuttaa myös sosiaalimaksuihin ja eläkevakuutusmaksuun, sillä lippuvaltiotäätönojen nojalla sosiaalimaksut maksetaan lippuvaltioon ja kyseisissä tapauksissa henkilöä ei voida vakuuttaa merimieseläkelain mukaisesti.

Ansaintamallien 1 ja 2 kohdalla Ruotsin ja Norjan nettotulot eivät poikkea paljoakaan toisistaan. Suomeen verrattuna verotus on jopa kevyttä. Ruotsalaiselle ja norjalaiselle merimiehelle jää käteen verojen ja maksujen jälkeen vuodessa yli 3 000 euroa enemmän (Taulukko 9 ja 10).

Verolaskelma 2015	Suomi	Ruotsi	Norja
	€	€	€
Bruttomerityötulo	50 000	50 000	50 000
Verot ja maksut	13 852,25	10 350	10 390
Nettomerityötulo	36 147,75	39 650	39 610

Taulukko 9. Ansaintamallin 1 erot Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa.

Verolaskelma 2015	Suomi	Ruotsi	Norja
	€	€	€
Bruttomerityötulo	50 000	50 000	50 000
Verot ja maksut	13 852,25	10 200	10 390
Nettomerityötulo	36 147,75	39 800	39 610

Taulukko 10. Ansaintamallin 2 erot Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa.

5.1.1 Verovapaat tulot

Verovapaita tuloja on mahdollista saada tietyin edellytyksin vain Suomessa ja Ruotsissa. Näissä maissa verovapaus liittyy kuuden kuukauden sääntöön, jossa työntekijä tulee olla ulkomailla töissä yli puolet verovuodesta. Suomen sääntö ei rajaa työskentelyvaltiota, vaan rajaa Suomessa oloajan ja mahdolliset sopimusvaltiot. Merenkulkijan pitää siis työskennellä yhtäjaksoisesti vähintään kuusi kuukautta eikä hän oleskele Suomessa enempää kuin keskimäärin kuusi päivää kuukautta kohden.

Ruotsin kuuden kuukauden sääntö rajautuu varustamon ja työskentelyaluksen lippuvaltion mukaan. EU- ja ETA-alueelle rekisteröidylle varustamolle tai alukselle yli 183 päivää työskenneltäessä on mahdollista, että tämä sääntö on käytettävissä. Merityötulo on mahdollisesti vapaa Ruotsin verotuksesta, mutta tulon verovapaus riippuu varustamon tai aluksen lippuvaltion verotuskäytännöistä.

Mitään varmoja verottomia tuloja ei siis ole mahdollista saada, jollei käytännössä asu työskentelylaivalla. Suomen järjestelmässä on hyvin hankala täyttää vaaditut ehdot, sillä Suomessa olopäivien määrä on niin pieni. Keikkamuotoisesti tämä olisi mahdollista, mutta vakinaisessa työssä jopa mahdotonta. Ruotsin mallissa kotonaolopäiviä ei ole rajoitettu, mutta EU- ja ETA-alueen rajaus vain käytännössä siirtää verotusoikeuden toiselle valtiolle.

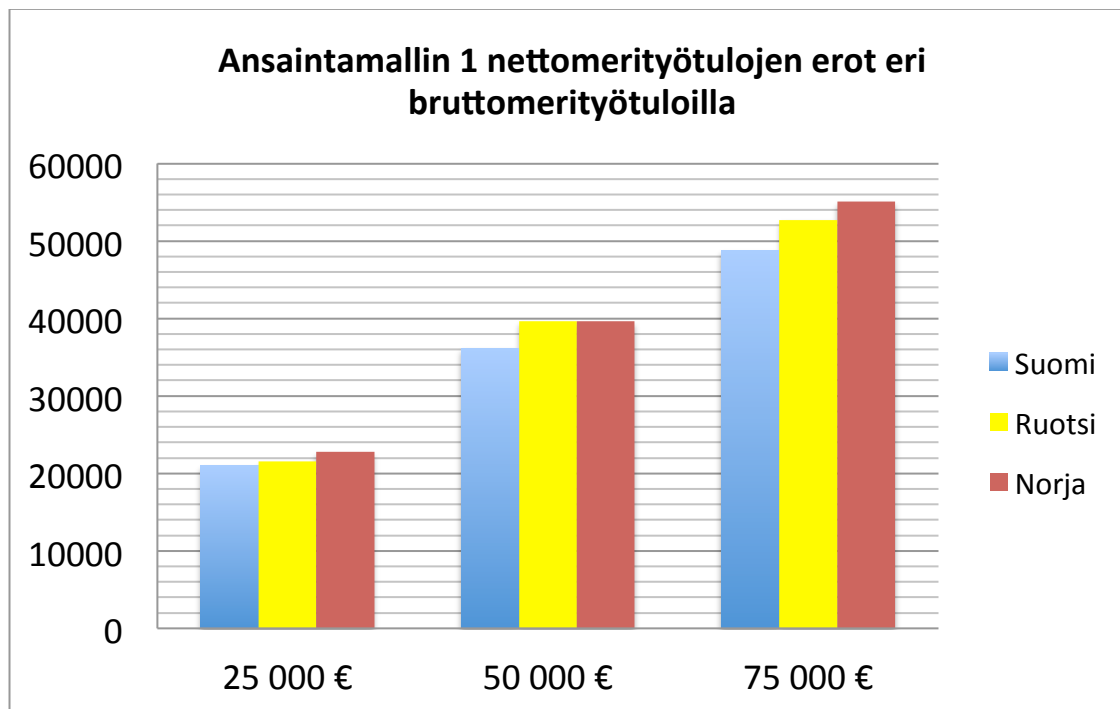
5.1.2 Verotuksen progressiivisuus

Kaikissa Pohjoismaissa on käytössä progressiivinen verotuskäytäntö. Tuloja verotetaan siis veroluokkien mukaisesti niin, että mitä enemmän tuloja, sitä enemmän prosentuaalisesti maksetaan veroja. Kaavioista 16 ja 17 käy ilmi miten progressiivisuus toimii kolmella eri tuloluokalla.

Kolmen eri tuloluokan avulla käy ilmi, että Suomen verojen ja maksujen osuus on vertailumaista suurin. Ruotsissa ja Norjassa verotetaan suurempituloisia huokeammin, vaikka näiden maiden merityötulovähennys onkin Suomea pienempi. Vähennyksen pienuus osoittaa vain Suomen raskasta verotuskäytäntöä.

Suomen nettomerityötulot ansaintamallin 1 eri tulotasoilla on 21 040,43 euroa, 36 147,75 euroa ja 48 734,51 euroa. Ruotsin vastaavat luvut ovat 21 525,29 euroa, 39

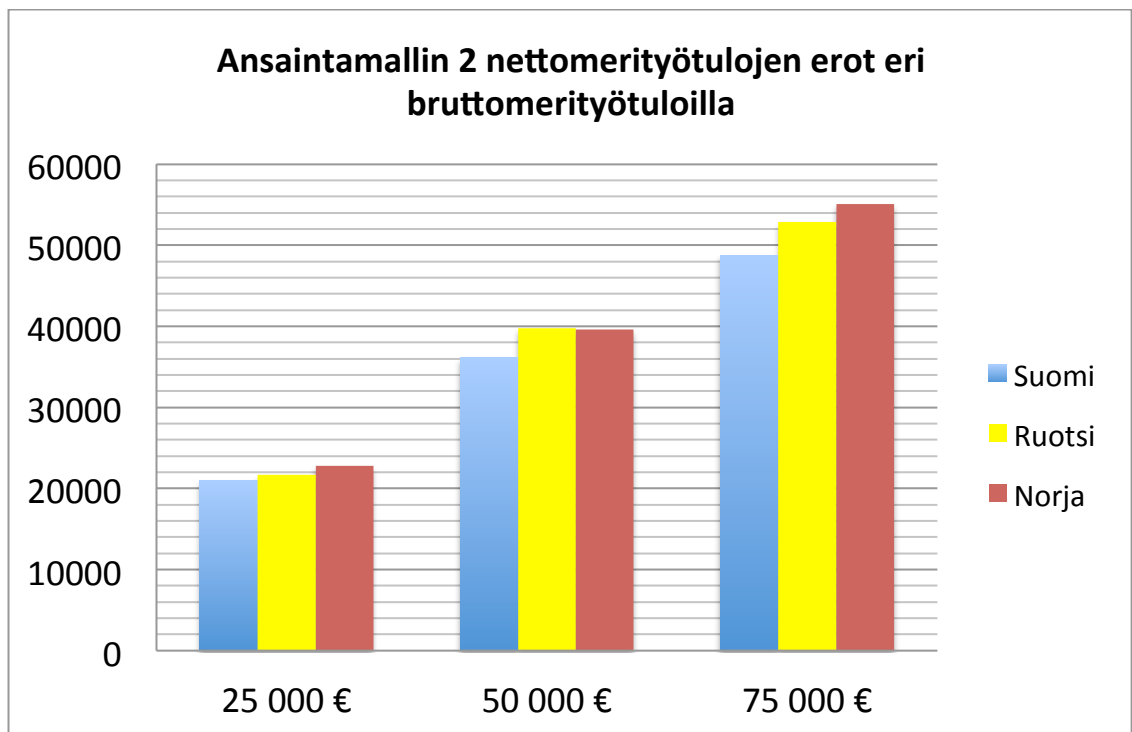
650 euroa ja 52 665,33 euroa. Norjan vastaavat luvut ovat 22 782,97 euroa, 39 610 euroa ja 55 086,13 euroa (Kaavio 16).

Kaavio 16. Ansaintamallin 1 erot eri bruttomerityötuloilla Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa.

Ansaintamallin 1 ja 2 välillä ei ole näissä vertailuissa suuria eroja. Ainoat erot liittyvät merityövähennyksiin ja verotuksen progressiivisuuteen. Ruotsissa on verokäytäntö, jossa työskentelyajalla on merkitystä merityövähennyksen suuruuteen verotuksessa. Siinä maksimi merityötulovähennys on 36 000 SEK eli noin 4 119 euroa ja sitä jaetaan työskentelypäivien mukaan $1/365$. Suomen ja Norjan osalta vain tulojen määrällä ja merityövähennyksen suuruudella on merkitystä. Suomella ja Norjalla on käytössä merityövähennysmaksimi, joka rajoittaa vähennyksen prosentuaalista osuutta suurilla tuloilla. Suomen maksimi vähennys on 11 350 euroa ja Norjan on 80 000 NOK eli noin 9 732 euroa. Suomessa merityötulovähennyksen saa kaikki, jotka täyttävät merityön edellytykset. Norjassa pitää merityön edellytysten lisäksi työskennellä vähintään 130 päivää vuodesta ansaitakseen merityötulovähennyksen.

Suomen nettomerityötulot ansaintamallin 2 eri tulotasoilla on 21 040,43 euroa, 36 147,75 euroa ja 48 734,51 euroa. Ruotsin vastaavat luvut ovat 21 673,68 euroa, 39 800 euroa ja 52 878,72 euroa. Norjan vastaavat luvut ovat 22 782,97 euroa, 39 610 euroa ja 55 086,13 euroa (Kaavio 17).

Kaavio 17. Ansaintamallin 2 nettomerityötulojen erot eri bruttomerityötuloilla Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa.

Kun aluksen lippuvaltio vaihtuu ansaintamalleissa 3 ja 4, tilanne muuttuu radikaalisti maiden suhteen. Mallissa 3 muutos ei ole vielä niin jyrkkää kuin mallissa 4. Suomessa eläkevakuutusmaksun puuttuminen mallissa 3 ja eläkevakuutusmaksun ja verojen puuttuminen mallissa 4 muuttavat Suomen verokäytännön merenkulkijalle edulliseksi.

Ruotsissa verotetaan mallien 3 ja 4 tuloja kuin mitä tahansa maatuloa, joten niistä ei saa merityötulovähennystä. Tämä laskee jonkin verran ruotsalaisen merenkulkijan nettomerityötuloja, mutta ei kovinkaan paljoa.

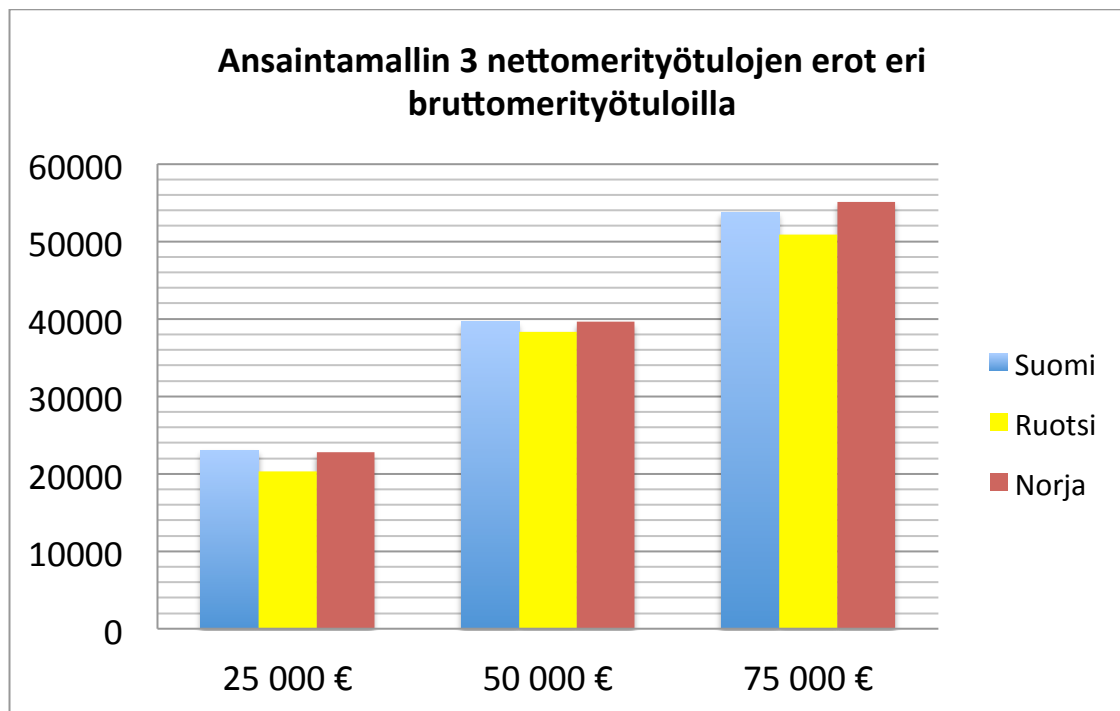
Norjassa ei ole merkitystä mistä ja miltä ajalta merenkulkija saa tuloja.

Verotuskohtelu on sama kaikissa ansaintamalleissa, kunhan merenkulkija on töissä vähintään 130 päivää verovuodesta.

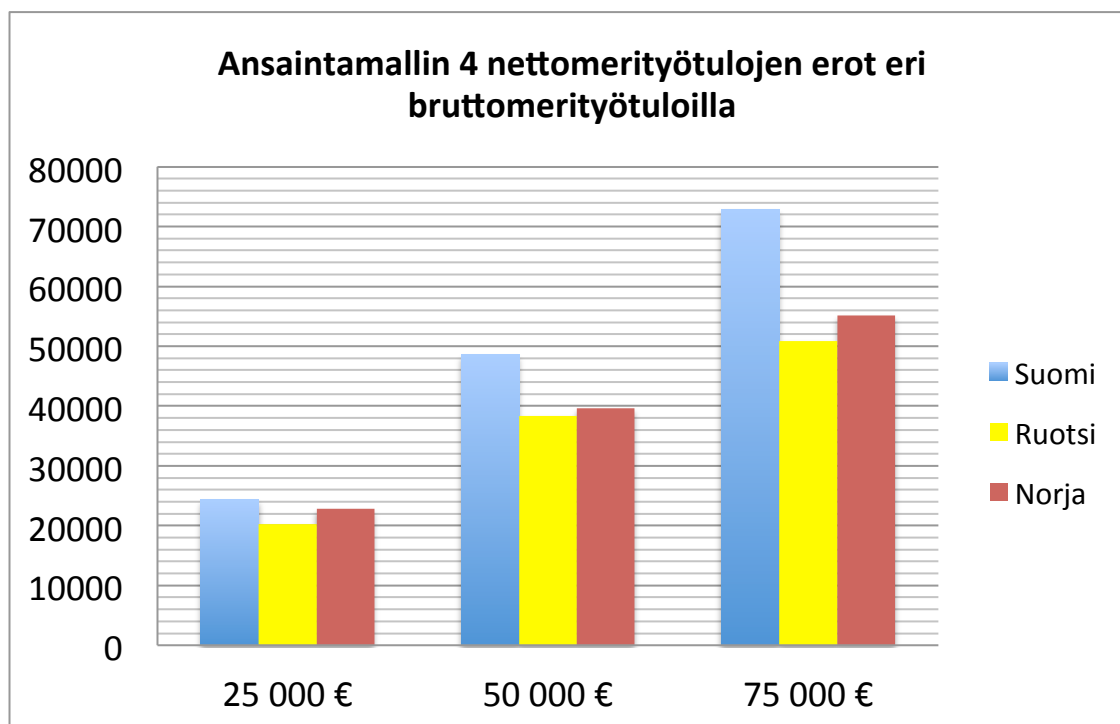
Näissä vertailuissa on kuitenkin huomattava, että Suomessa merenkulkijan eläke ei kerry näistä tuloista. Ruotsissa ja Norjassa eläkettä kertyy normaaliin tapaan.

Suomalainen merenkulkija joutuu siis kompensoimaan tämän jollakin muulla tavalla, muuten hänen eläkkeensä pienenee.

Suomen nettomerityötulot ansaintamallin 3 eri tulotasoilla on 23 038,63 euroa, 39 651,91 euroa ja 53 751,65 euroa. Ruotsin vastaavat luvut ovat 20 271,85 euroa, 38 350 euroa ja 50 871,28 euroa. Norjan vastaavat luvut ovat 22 782,97 euroa, 39 610 euroa ja 55 086,13 euroa (Kaavio 18).

Kaavio 18. Ansaintamallin 3 nettomerityötulojen erot eri bruttomerityötuloilla Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa.

Kaavio 19. Ansaintamallin 4 nettomerityötulojen erot eri bruttomerityötuloilla Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa.

Suomen nettomerityötulot ansaintamallin 4 eri tulotasoilla on 24 305 euroa, 48 610 euroa ja 72 915 euroa. Ruotsin vastaavat luvut ovat 20 271,85 euroa, 38 350 euroa ja 50 871,28 euroa. Norjan vastaavat luvut ovat 22 782,97 euroa, 39 610 euroa ja 55 086,13 euroa (Kaavio 19).

5.2 Baltian maiden vertailu

Kaikissa Baltian maissa on verotuskäytännönä tasaverotus. Verotus ei silti ole puhdasta tasaverotusta, sillä verotettavasta tulosta voi tehdä vähennyksiä ennen lopullista verotusta. Suurimmat erot löytyvät veroprosenteista ja siitä, mikä katsotaan verotettavaksi tuloksi. Vaikka Liettuan tasaveroprosentti on pienin, se ei silti ole merenkulkijalle paras mahdollinen maa verotuksellisesti. Latvian tasaveroprosentti on näistä maista kaikista suurin, mutta sen muut verotukselliset edut merenkulkijoille takaavat huomattavan edun (Taulukko 11 ja 12).

Virossa tasaveroprosentti on 20 prosenttia ja tuloista voi tehdä perusvähennyksen. Merityötuloa käsitellään aivan samalla tavalla kuin muitakin tuloja, joten mitään erillistä merityövähennystä ei ole. Kaikki tulot verotetaan Virossa, ansaintamallista riippumatta.

Latvian tasaveroprosentti on 23 prosenttia ja tuloista ei voi tehdä vähennyksiä. Kuitenkaan merityöstä saatua tuloa ei veroteta suoraan 23 prosentin veroprosentilla, vaan Latviassa on oma tapansa tukea merenkulkijoita. Merityötulo lasketaan minimipalkan mukaan ja tästä laskennallisesta tulosta maksetaan verot ja muut maksut. Päälystön minimipalkka kerroin on 2,5 ja miehistön 1,5. Oikealla bruttomerityötulolla ei ole siis merkitystä sitä verotettaessa, vaan jokainen merenkulkija maksaa saman veron tuloista riippumatta. Verot Latviassa maksetaan ansaintamallista riippumatta, mutta sosiaalivakuutusmaksu maksetaan vain Latvian lipun alla työskenneltäessä.

15 prosentin tasaveroprosentilla Liettua verottaa vähiten tulonsaajia Baltian maista. Veroja maksetaan koko bruttomerityötulosta, eikä verovähennyksiä ole. Verot maksetaan Liettuaan ansaintamallista riippumatta, mutta samoin kuin Latviassa, sosiaalivakuutus maksetaan vain Liettuan lipun alla työskenneltäessä.

Verolaskelma 2015	Viro	Latvia päälystö	Latvia miehistö	Liettua
	€	€	€	€
Bruttomerityötulo	50 000	50 000	50 000	50 000
Verot ja maksut	11 409,20	3 150,18	1 807,31	12 000
Nettomerityötulo	38 590,80	46 849,82	48 192,69	38 000

Taulukko 11. Ansaintamallien 1 ja 2 erot Virossa, Latviassa ja Liettuaassa.

Verolaskelma 2015	Viro	Latvia päälystö	Latvia miehistö	Liettua
	€	€	€	€
Bruttomerityötulo	50 000	50 000	50 000	50 000
Verot ja maksut	9 630,40	2 016,18	1 126,91	7 500
Nettomerityötulo	40 369,60	47 983,82	48 873,09	42 500

Taulukko 12. Ansaintamallien 3 ja 4 erot Virossa, Latviassa ja Liettuaassa.

5.2.1 Verovapaat tulot

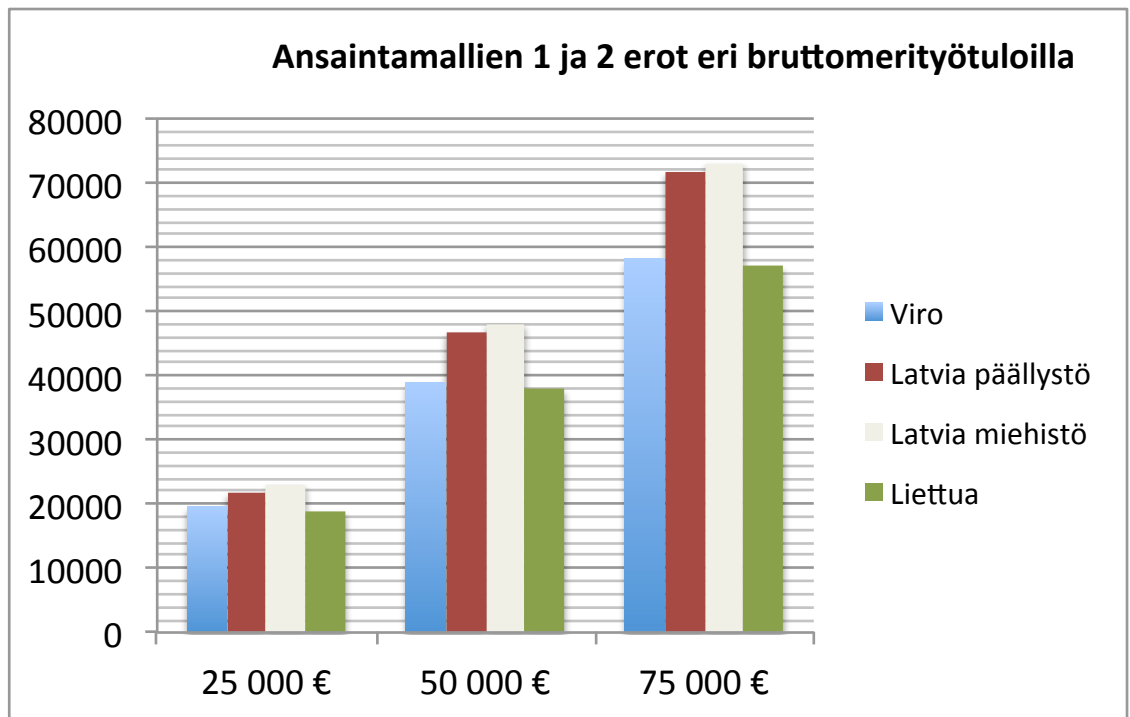
Vain Liettuaassa on mahdollista saada verovapaita tuloja, vaikka Latvian merityön verotusmallia voi jo melkein kutsua verottomaksi. Virossa verottomia tuloja ei ole yleisesti verovelvollisella.

Liettuan verovapaiden tulojen malli on suora kopio Ruotsista, pienellä parannuksella. Kuuden kuukauden rajoittavaa sääntöä ei ole, mutta muuten ehdot ovat samat koskien verosta vapautusta. Tässä mallissa merenkulkijan tulee työskennellä ETA-alueelle rekisteröidyllä aluksella ja saada palkkansa matkan aikana tehdystä työstä. Tässä käytännössä on samat ongelmat kuin Ruotsin järjestelmässä. Tulot voivat olla verovapaita Liettuaassa, mutta ne suurella todennäköisyydellä verotetaan jonkin toisen maan toimesta.

5.2.2 Verotuksen progressiivisuus

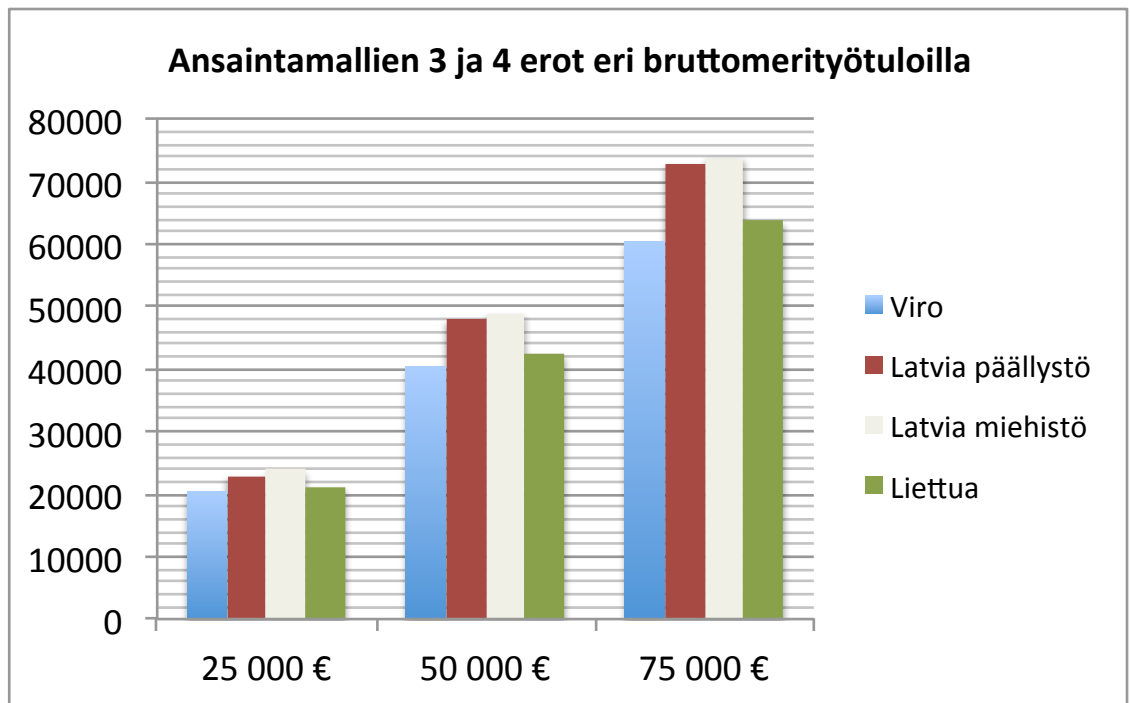
Verotuksen progressiivisuutta ei voida laskea tasaverotuksen maissa, sillä bruttotulojen määrän kasvulla ei saada progressiivisesti enempää veroja valtiolle. Bruttotulojen nousulla saadaan vain tasaverotuksen mukaisesti lisätuloja valtiolle ja variaatiota nettotuloihin. Eri bruttotuloja vertaamalla voidaan kuitenkin todentaa verotuskäytäntöjen toimintamallit.

Ansaintamallien 1 ja 2 nettomerityötulojen erot eri bruttomerityötuloilla vahvistaa Latvian poikkeavan verotuskäytännön huomaamista (Kaavio 20). Latviassa suurempituloinen merenkulkija maksaa prosentuaalisesti huomattavasti vähemmän veroja ja maksuja kuin pienempituloinen. Virossa 25 000 euroa vuodessa tienaa maksaa veroja ja maksuja 21,40 prosenttia ja nettomerityötuloksi jää 19 650 euroa. Saman summan Liettuaassa ansaitseva maksaa veroja ja maksuja 24,00 prosenttia ja nettomerityötuloksi jää 19 000 euroa. Latviassa 25 000 euroa tienaa maksaa veroja ja maksuja 12,60 tai 7,23 prosenttia, riippuen siitä onko hän päällystää vai miehistöä. Nettomerityötuloksi jää siis joko 21 850 euroa tai 23 192,50 euroa. Mitä enemmän merenkulkija tienaa, sitä suotuisammaksi Latvian verokäytäntö hänelle käy. 75 000 euroa vuodessa tienavilla verojen ja maksujen osuus on Virossa 22,39 prosenttia ja nettomerityötulo on 58 207,50 euroa, Liettuaassa 24,00 prosenttia ja nettomerityötulo on 57 000 euroa ja Latviassa 4,20 tai 2,41 prosenttia, joista nettomerityötuloa jää joko 71 850 euroa tai 73 192,50 euroa.

Kaavio 20. Ansaintamallien 1 ja 2 nettomerityötulojen erot eri bruttomerityötuloilla Virossa, Latviassa ja Liettuaissa.

Tarkasteltaessa ansaintamallien 3 ja 4 nettomerityötulojen eroja eri bruttomerityötuloilla, ei suuria eroja löydy aikaisempiin ansaintamalleihin. Erot löytyvät lähinnä nettomerityötulojen määristä, jotka ovat suurempia eri maksujen puuttumisen johdosta (Kaavio 21). Ansaintamallien 3 ja 4 mukaan vuodessa ansaitusta 25 000 eurosta maksaa virolainen veroja 18,52 prosenttia josta nettomerityötuloa jää 20 370 euroa, liettualainen 15,00 prosenttia, josta jää 21 250 euroa, latvialainen päällystön jäsen 8,06 prosenttia ja latvialainen miehistön jäsen 4,51 prosenttia, joista jää joko 22 985 euroa tai 23 872,50 euroa. Kun vuotuinen bruttomerityötulo nostetaan 75 000 euron tasolle maksaa virolainen veroja 19,51 prosenttia, josta jää nettomerityötuloja 60 367,50 euroa, liettualainen 15,00 prosenttia, josta jää 63 750 euroa, latvialainen päällystön jäsen 2,69 prosenttia ja latvialainen miehistön jäsen 1,50 prosenttia, joista jää joko 72 982,50 euroa tai 73 875 euroa. Ei ole siis tulonlähteestä tai sen alkuperämaasta kiinni, että latvialainen merimies maksaa reippaasti vähemmän veroja tuloistaan kuin muut kyseisellä alueella.

Kaavio 21. Ansaintamallien 3 ja 4 nettomerityötulojen erot eri bruttomerityötuloilla Virossa, Latviassa ja Liettua.

5.3 Rajatun alueen vertailu

5.3.1 Yleisesti

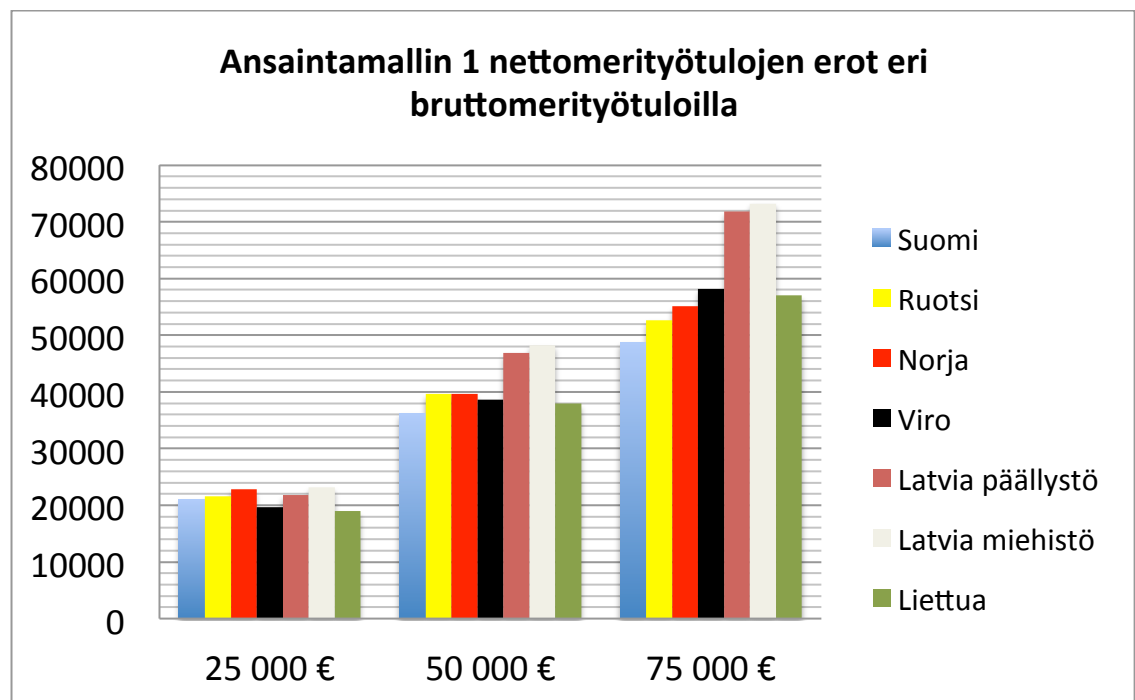
Rajatulla alueella tehdyssä vertailussa on muistettava eri maiden yhteiskuntamallit. Toisissa maissa on korkea sosiaaliturva ja toisissa maissa sosiaaliturva on ulkoistettu valtiolta kansalaisille tai on olemattoman pieni. Nettotulojen suuruus ei siis välttämättä ole se paras vaihtoehto merenkulkijoille, mutta se antaa kansalaisille mahdollisuuden päättää itse omista eduistaan ja hyvinvoinnistaan. Eri vakuutusten ansiosta voidaan tätä sosiaaliturvan puuttumista hallita tai ainakin lieventää mahdollisten yllättävien tilanteiden vaikutusta. Kun kansalaisille on annettu suuri vastuu heidän hyvinvoinnistaan, ei pieniinkään ongelmiin ole varaa ilman vakuutusta.

Rajatulla alueella verotuskäytännöt vaihtelevat suuresti. Progressiivisen veron maissa pienempituloisten merenkulkijan asema on parempi kuin tasaverotuksen maissa, poikkeuksena Latvia. Heti kun merenkulkija on suurituloinen, hänelle edullisin maa löytyy Baltian maista.

5.3.2 Ansaintamallit 1 ja 2

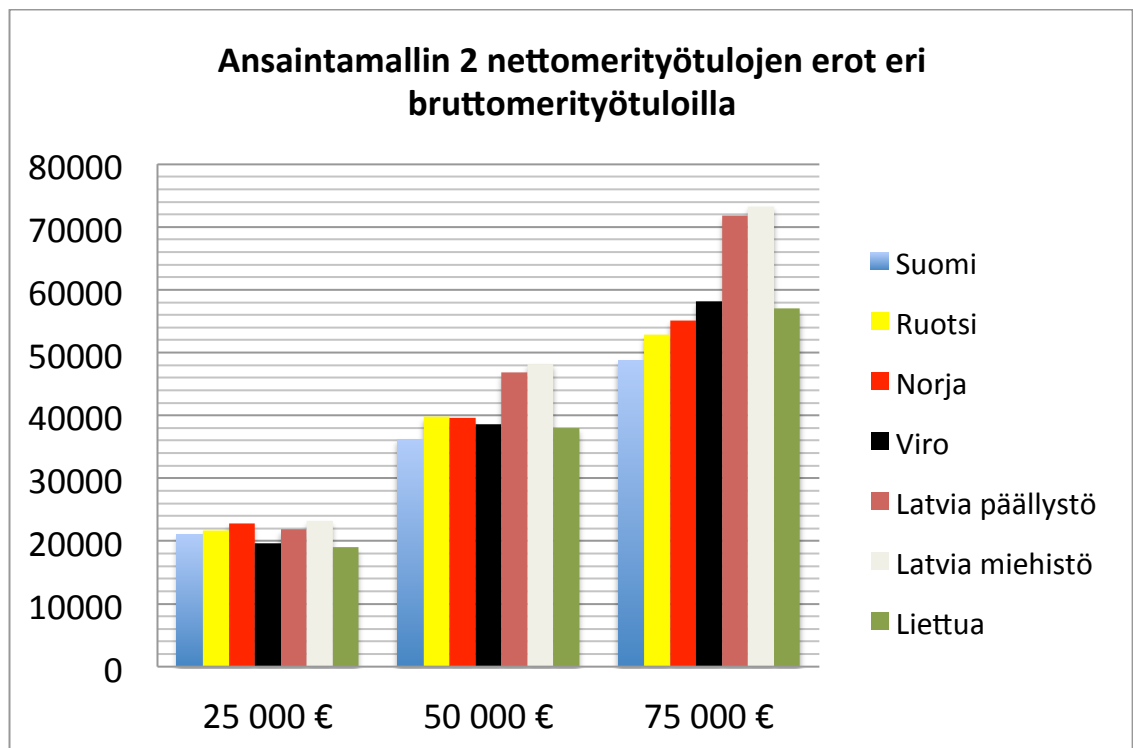
Nettomerityötulojen erot eri bruttomerityötuloilla koko rajatulla alueella osoittavat, että pienempituloisilla merenkulkijoilla on taloudellisesti kannattavinta Norjassa. Siellä Norjan lipun alla tehdystä työstä jää eniten käteen ja sosiaaliturva on kunnossa. Muutenkin Pohjoismaiden verotuskäytäntö kohtelee pienituloisia hellempin.

Mitä korkeammaksi tulot kasvavat, sitä reippaammin erot myös kasvavat. Latvian poikkeuksellinen merityön verotusmalli näkyy jo 50 000 euroa vuodessa tienaaavien kohdalla. Muiden maiden osalta siinä kohdassa on melko tasaista. Suurituloisten osalta Latvian malli on suvereeni. Pohjoismaista vain Norja pystyy vastaamaan Baltian maiden tasaverotukseen suurilla tuloilla (Kaavio 22).

Kaavio 22. Ansaintamallin 1 nettomerityötulojen erot eri bruttomerityötuloilla Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Latviassa ja Liettua.

Ansaintamallin 2 kohdalla ei muita muutoksia kuin Ruotsin merityövähennyksen muutos. Muuten nettomerityötulot pysyvät samoina (Kaavio 23).

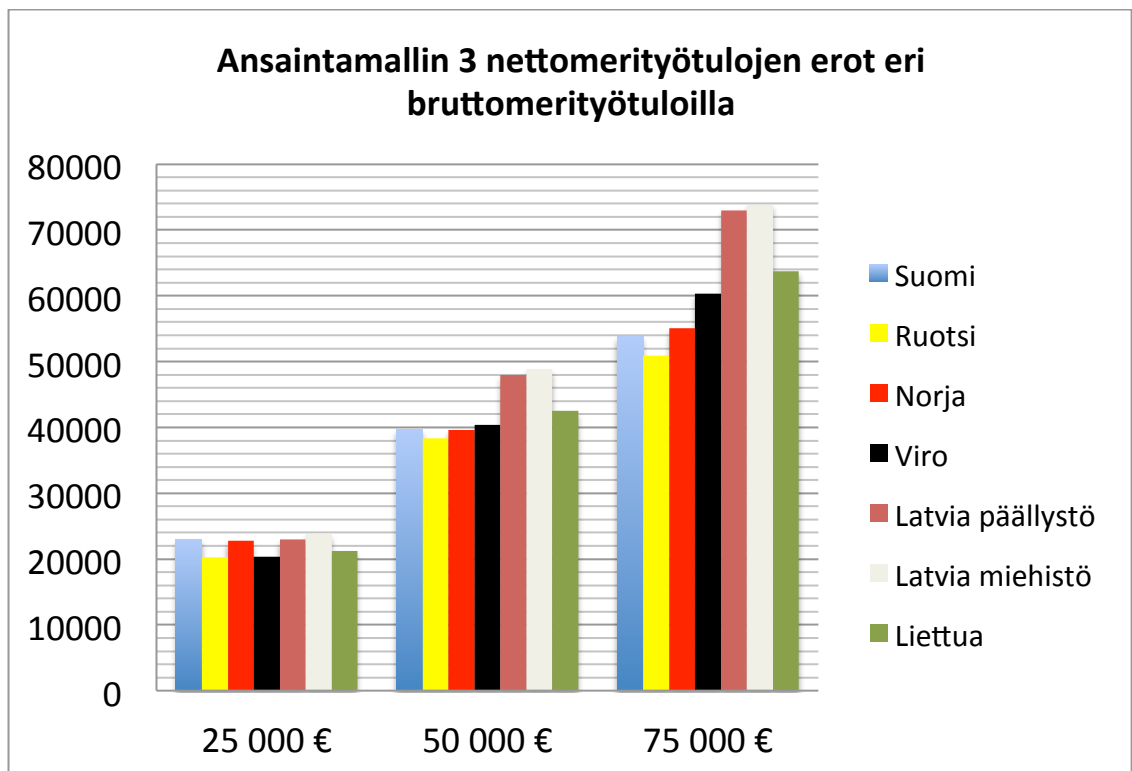

Kaavio 23. Ansaintamallin 2 nettomerityötulojen erot eri bruttomerityötuloilla Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Latviassa ja Liettuaassa.

5.3.3 Ansaintamallit 3 ja 4

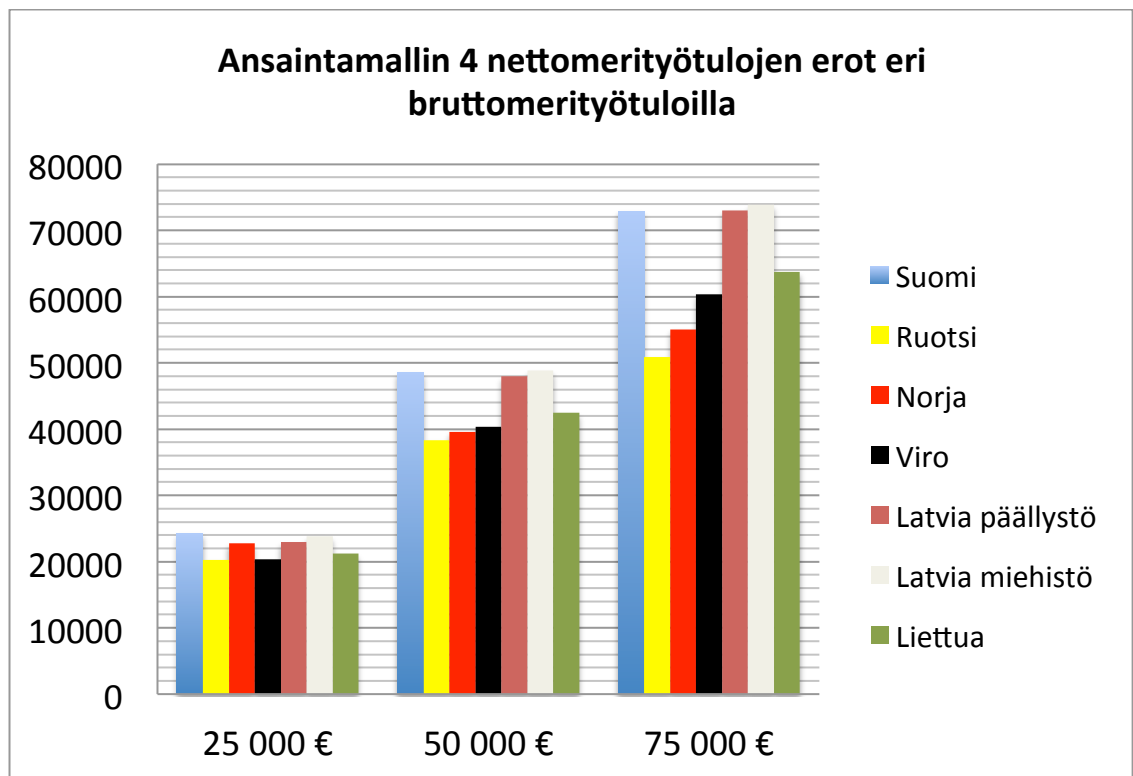
Varsinkin ansaintamallien 3 ja 4 osalta Suomi on suoraan verrattavissa Baltian maihin, koska eläkevakuutuksen puute joudutaan Baltian maiden tavoin korvaamaan jollakin muulla menetelmällä tai vakuutuksella. Suomen etuna tässä on ainoastaan korkea sosiaaliturvan taso ja ansaintamallin 4 verottomuus.

Ansaintamallin 3 kohdalla suurimmat poikkeukset ovat Suomen eläkevakuutuksen puuttuminen, Ruotsin merityön muuttuminen maatyöksi ja Baltian maiden sosiaalivakuutusmaksujen puuttuminen. Tämä nostaa Suomen Ruotsin ohi, kun katsotaan nettomerityötuloja. Pienenä erona tässä on se, että ruotsalainen kerryttää eläkettään näistä tuloista, kun suomalaisen eläke ei kerry. Baltian maiden ongelma on sama kun Suomella. Mielenkiintoista on kuitenkin huomata, että ilman Ruotsin merityötulovähennystä, Ruotsin ja Viron verotukset ovat melkein samanlaiset tuloluokassa 25 000 euroa. Mielenkiintoista on myös Suomen ja Norjan verotusten tasaisuus luokissa 25 000 euroa ja 50 000 euroa. Suomen ja Norjan verotukset ovat siis melkein samat, ilman Suomen eläkevakuutusmaksua.

Kaavio 24. Ansaintamallin 3 nettomerityötulojen erot eri bruttomerityötuloilla Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Latviassa ja Liettuaassa.

Ansaintamallin 4 osalta Suomen käytäntö näyttää olevan tasaväkinen Latvian käytännön kanssa (Kaavio 25). Suomen rasitteena on kuuden kuukauden säännön Suomessa olopäivien vähyys. Latvialainen kun saa olla kotimaassaan rajattomasti, kun taas suomalainen saa olla laillisesti vain kuusi päivää kuukaudesta Suomessa.

Kaavio 25. Ansaintamallin 4 nettomerityötulojen erot eri bruttomerityötuloilla Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Latviassa ja Liettuaissa.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1 Yleiset johtopäätökset

Suomen merityön verotus on rajatulla alueella vertailun ankarinta. Ankaran verotuksen johdosta suomalaisen merenkulkijan asema ei ole oikeudenmukainen, vaikka Suomen merityötulovähennys onkin alueen korkein. Suomen verotuksen progressiivisuus vähentää nettomerityötuloa niin paljon, että vain ansaintamallin 4 kaltaisessa tilanteessa suomalainen merenkulkija on verotuksellisesti tasa-arvoinen rajatun alueen merenkulkijoihin verrattuna. Tämäkään malli ei silti ole merenkulkijan kannalta kovinkaan ihanteellinen, sillä tässä mallissa eläkekertymää ei synny.

On selvää, että myös yhteiskunnan tarjoamalla tukiverkolla on merkitystä. Realistisen vertailun tuleekin painottua hyvinvointivaltioihin. Ruotsiin ja Norjaan verrattuna, suomalainen maksaa tukiverkostaan huomattavasti kovemman hinnan. Merenkulkija, työstään johtuen, ei käytä normaalitilanteessa yhteiskunnan palveluja kuin alle puolet vuodesta. Siksi merityötulovähennyksen 18 prosentin osuus ja sen maksimimäärä tuntuvat käsittämättömän pieniltä.

Latvian verotukselliset helpotukset varustamoille ja merenkulkijoille johtavat eriarvoisuuteen EU:n alueella. Helpotuksista johtuen ei ole ihme, että Latvian lippu näkyy yhä useamman laivan perässä ja latvialaisten merenkulkijoiden määrä on huomattavassa kasvussa. Latviassa merenkulku on noussut nopeasti varteenotettavaksi vaihtoehdoksi, kun nuoret miettivät opintojaan. Kun mielenkiinto kasvaa, myös ammattitaito ja koulutus parantuvat. Kilpailu opiskelupaikoista johtaa paremman opiskelijamateriaalin saamiseen kouluihin.

6.2 Suomen kuuden kuukauden säännön ongelmallisuus

Ansaintamallissa 4 on käytetty kuuden kuukauden sääntöä, jolloin merityötulot ovat verottomia Suomessa. Tähän päästäkseen merenkulkijan tulisi vakinaisessa työsuhteessa viettää yli 183 päivää vuodesta laivalla, joka on liputettu johonkin mukavuuslippumaahan. Tämän lisäksi Suomi rajoittaa merenkulkijan oloaikaa vapailla – merenkulkija kun ei saa olla Suomessa 72 päivää enempää. Jo tästä rajoituksesta johtuen kuuden kuukauden sääntö ei sovellu oikeastaan kenellekään, jolla on vakinainen työsuhde. Verottajalla itselläkään ei ole valmista ohjeistusta merenkulkijoille tästä säännöstä vaan jokainen tilanne tutkitaan tapauskohtaisesti. Jotta merenkulkija saisi tiedon tulevasta verotuskäytännöstään lähtiessään ulkomaille töihin, tulisi hänen maksaa 350 euroa erikoiskäsittelystä. Tässä tapauksessa verohallinnon asiantuntijat tutkisivat tilanteen ja antaisivat lausuntonsa siitä.

Ajatellaan, että merenkulkija tekisi töitä laivalla 183 päivää vuodesta, jolloin hän saisi olla Suomessa 72 päivää. Tämä ei riitä vapaiden viettoon, vaan merenkulkijan tulisi olla 182:n päivän vapaistaan 110 päivää jossain muualla kuin Suomessa. Jos taas merenkulkija on määräaikaisessa työsuhteessa 1:1 vuorottelulla, hänen tulisi yhdeksän kuukauden aikana tehdä tuo kyseinen 183 päivää töitä. Se taas merkitsee sitä, että Suomessa olopäiviä kertyy yhteensä 54 työsuhteen keston aikana. Kolme kuukautta on noin 90 päivää, joten tässäkin tapauksessa merenkulkija joutuisi keksimään itselleen 36:ksi päiväksi jonkin muun paikan kuin Suomi.

Merenkulkijan ainoa oikeasti realistinen mahdollisuus saada kuuden kuukauden sääntö toimimaan, on kuuden kuukauden määräaikainen sopimus, jossa merenkulkija tekee 183 päivää töitä ja palaa sen jälkeen takaisin Suomeen. Tässä tapauksessa kuuden kuukauden säännön ehdot täyttyvät ja tulot ovat verottomia ilman rajoituksia

olla Suomessa. Jos millään muulla tavalla haluaisi toteuttaa tämän verovapauden, joutuisi kyllä menemään lain väärälle puolelle.

6.3 Muutosehdotukset

6.3.1 Merityötulovähennys

Mielestäni merityötulovähennyksen prosentuaalista osuutta tulisi nostaa valtionverotuksessa 18 prosentista 30 prosenttiin, jotta suomalainen merenkulkija olisi tasa-arvoisemmassa asemassa muualla Euroopassa. Myös merityötulovähennyksen maksimi tulisi nostaa samalla valtionverotuksessa 13 300 euron tasolle ja kunnallisverotuksessa 22 700 euron tasolle.

Tällä toimenpiteellä saataisiin suomalainen merenkulkija tasa-arvoiseen asemaan ja samalla kohtuullistettaisiin merenkulkijoiden verotustaakkaa. Samalla voitaisiin ehkäistä niin sanottua verosuunnittelua merenkulkijoiden keskuudessa, jonka EU:n vapaa liikkuvuus mahdollistaa. Tämä myös hillitsisi mahdollisten muiden verovilpillisten toimien syntyä ja toisi lisää verotuloja valtiolle ja kunnille.

6.3.2 Kuuden kuukauden säännön muutos

Kuuden kuukauden sääntöä tulisi muuttaa niin, että se olisi edes jossakin tilanteessa mahdollinen. Jo poistamalla Suomessa oloajan rajoitukset, saataisiin sääntöä huomattavasti toimivammaksi. Samalla säännön tulkitseminen tulisi helpommaksi ja vähentäisi veroasiantuntijoiden taakkaa. Vakinaisessa työsuhteessa olevilla kuuden kuukauden sääntö voitaisiin rajata verovuoteen, jolloin yhden verovuoden aikana merenkulkijan tulisi työskennellä vähintään 183 päivää. Määräaikaisten työsuhteiden osalta voitaisiin jatkaa samalla menettelytavalla eli työsuhteen kesto määrittäisi tutkailtavan ajankohdan.

Näillä toimenpiteillä saataisiin muutettua sääntöä huomattavasti selkeämmäksi ja sitä olisi helpompi tulkita ilman veroasiantuntijan apua. Säännön soveltuvuus olisi helposti selvitetävissä, eikä merenkulkijan tarvitsisi odottaa koko verovuotta sen selvittämiseksi. Turhat veronkeruut jäisivät pois, kun hyvissä ajoin voitaisiin todeta soveltuuko sääntö kyseisiin työsuhteisiin vai ei. Nämä muutokset ehkäisisivät valtiolle haitallista verosuunnittelua ja toisivat lisää läpinäkyvyyttä sääntöön.

LÄHTEET

Ansiotulojen verotus 2015. Valtiovarainministeriön internetsivut. Saatavilla:
<http://vm.fi/verotus/henkiloverotus/ansiotulojen-verotus> [viitattu 10.03.2015].

Latvian minimipalkka 2015. The Baltic Coursen internetsivut. Saatavilla:
<http://www.baltic-course.com/eng/legislation/?doc=99602> [viitattu 31.03.2015].

Latvian verolaskuri 2015. Calkoon internetsivut. Saatavilla:
<http://www.calkoo.com/?lang=3&page=1> [viitattu 31.03.2015].

Latvian veroprosentit 2015. Latvian veroviraston ja tullin internetsivut. Saatavilla:
<https://www.vid.gov.lv/default.aspx?tabid=8&hl=2> [viitattu 31.03.2015].

Liettuan tuloverokäytäntö 2015. The Complete Worldwide Tax and financen internetsivut. Saatavilla: http://www.worldwide-tax.com/lithuania/lithuania_tax.asp [viitattu 01.04.2015].

Liettuan verolaskuri 2015. Business Network internetsivut. Saatavilla:
<https://businessnetwork.lv/business-tools/finance-planners/wages> [viitattu 01.04.2015].

Maksu- ja Tolliamet 2015. Maksu- ja Tolliamet internetsivut. Saatavilla:
<http://www.emta.ee/index.php?lang=ee> [viitattu 30.03.2015].

Maritime Law Survey 2015. BNT attorneys-at-law'n internetsivut. Saatavilla:
<https://www.bnt.eu/en/bnt-surveys/pluginclass?plugin=cbgrouppjive&action=groups&func=show&cat=2&grp=45> [viitattu 01.04.2015].

Merimieseläkekassa 2015. Merimieseläkekassan internetsivut. Saatavilla:
<http://www.merimieselakekassa.fi/fi/Etusivu/Elake/tyoelakemaksu/Sivut/default.aspx> [viitattu 13.03.2015].

Merityötulon verotus 2014. Verohallinnon ohje Dnro A33/200/2014. Saatavilla:
http://www.edilex.fi/verohallinnon_ohjeet/2014_1022.html [viitattu 13.03.2015].

Miehistön verotus Latviassa 2015. Maritime Administration of Latvian internetsivut. Saatavilla: <http://www.lja.lv/en/index.php?action=480> [viitattu 31.03.2015].

Myrsky, M., Ossa, J. 2008. Verotuksen perusteet. Helsinki: Talentum Media Oy

Norjan tuloverolaki § 6-61. Lovdatan internetsivut. Saatavilla: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-03-26-14/KAPITTEL_7#KAPITTEL_7 [viitattu 25.03.2015].

Norjan tuloveroprosentit 2015. Norjan veroviranomaisen internetsivut. Saatavilla: <http://www.skatteetaten.no/en/Person/Tax-deduction-card-and-advance-tax/Tax-calculation-for-tax-deduction-card/> [viitattu 25.03.2015].

Norjan veroprosentit 2015. Nordisk eTax internetsivut. Saatavilla: <https://www.nordisketax.net/main.asp?url=files/nor/suo/i07.asp> [viitattu 25.03.2015].

Ruotsin veroprosentit 2015. Nordisk eTax internetsivut. Saatavilla: <https://www.nordisketax.net/main.asp?url=files/sve/suo/i07.asp> [viitattu 22.03.2015].

Ruotsin 183 päivän sääntö 2015. Ruotsin verohallinnon internetsivut. Saatavilla: <http://www.skatteverket.se/privat/skatter/arbeteinkomst/internationellt/arbetapafartygf arjor/sjoinkomst/inkomstpautlandsktfartyg.43dfca4f410f4fc63c8680009960.html?q=183> [viitattu 22.03.2015].

Skatteverket 2015. Ruotsin verohallinnon internetsivut. Saatavilla: <http://www.skatteverket.se/privat/skatter/betalafatillbaka/raknautdinskatt.106.233f91f71260075abe880009734.html> [viitattu 22.03.2015].

Tietoa merimiesten sosiaaliturvasta ja sairausvakuutuksesta. Kansaneläkelaitoksen internetsivut. Saatavilla: <http://www.kela.fi/documents/10180/635423/Tietoa+merimiesten+sosiaaliturvasta+ja+sairausvakuutuksesta+2012.pdf/281951f1-d3a5-453c-be84-2fc83571bf71> [viitattu 16.03.2015].

TVL 1535/1992. Finlex internetsivut. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535> [viitattu 10.03.2015].

Verohallinnon julkaisu 284.13. Kansainvälisen verotuksen käsikirja 2013. Saatavilla: http://www.vero.fi/download/Kansainvalisen_verotuksen_kasikirja_2011_Verovuodet_2011_ja_2012/{64264AFE-8A24-42EC-841A-B91B64340FD1}/8438 [viitattu 13.03.2015].

Verohallinnon syventävät vero-ohjeet merityön verotukseen. Verohallinnon internetsivut. Saatavilla: [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Ansiotulot/Merityotulon_verotus\(25374\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Ansiotulot/Merityotulon_verotus(25374)) [viitattu 16.03.2015].

Veroprosenttilaskuri 2015. Verohallinnon internetsivut. Saatavilla: www.vero.fi/verolaskuri [viitattu 19.03.2015].

Viron verolaskuri 2015. Calkoon internetsivut. Saatavilla: <http://www.calkoo.com/?lang=3&page=1> [viitattu 30.03.2015].

Visa de Personal Permanente de Sede de Empresa Multinacional 2015. Employment Law Alliancen internetsivut. Saatavilla: <http://www.employmentlawalliance.com/firms/morimor/articles/panama-a-hub-for-multinationals> [viitattu 19.03.2015].